

Hi!

ZGODNE Z
USZCZUPLONĄ
PODSTAWĄ
PROGRAMOWĄ

WYDANIE
UAKTUALNIONE

VADEMECUM

Nowa teraz matura

JĘZYK ANGIELSKI

MATURA USTNA
I PISEMNA

- Poziom podstawowy i rozszerzony

- klucz odpowiedzi z komentarzem
- strategie rozwiązywania wszystkich typów zadań maturalnych
- przykładowe oceny wypowiedzi pisemnej

nowa
era

Spis treści

Planer	4
--------------	---

Dział 1. Słownictwo

1.1. Człowiek	6
1.2. Życie prywatne	12
1.3. Miejsce zamieszkania	18
1.4. Państwo i społeczeństwo	25
1.5. Edukacja	31
1.6. Nauka i technika	38
1.7. Praca	43
1.8. Zakupy i usługi	50
1.9. Żywność	57
1.10. Zdrowie	64
1.11. Sport	71
1.12. Świat przyrody	77
1.13. Podróżowanie i turystyka	84
1.14. Kultura	91

Dział 2. Gramatyka

2.1. Czasy teraźniejsze	98
2.2. Czasy Perfect	100
2.3. Czasy przeszłe, <i>would</i> i <i>used to</i>	103
2.4. Czasy przyszłe	106
2.5. Czasowniki modalne 1	108
2.6. Czasowniki modalne 2	111
2.7. Rzeczowniki	113
2.8. Przedimki	115
2.9. Składnia czasowników	118
2.10. Strona bierna	120
2.11. Formy dzierżawcze	123
2.12. Inwersja i inne formy emfaticzne	125
2.13. Przymiotniki	127
2.14. Przysłówki	129
2.15. Mowa zależna	131
2.16. Pytania pośrednie	133
2.17. Pytania rozłączne, dopowiedzenia	135
2.18. Zdania warunkowe	137
2.19. Wyrażanie życzeń i preferencji	140
2.20. Przyimki	142
2.21. Zdania przydawkowe	144
2.22. Zdania okolicznikowe	147
2.23. Zaimki	149
2.24. <i>There is, it is</i>	151
2.25. Tabele gramatyczne	153

SPRAWDŹ
AKTUALNOŚCI CKEKod:
A6N8YQ

app.nowaterzatura.pl

Dział 3. Umiejętności językowe

3.1. Rozumienie ze słuchu	162
3.1.1. Prawda / Fałsz	162
3.1.2. Wybór wielokrotny	164
3.1.3. Dobieranie	169
3.1.4. Uzupełnianie luk / odpowiedź na pytania	172
3.2. Rozumienie tekstów pisanych	176
3.2.1. Wybór wielokrotny	176
3.2.2. Dobieranie	185
3.2.3. Uzupełnianie tekstu brakującymi fragmentami	196
3.2.4. Uzupełnianie luk / dokańczanie zdań	202
3.3. Znajomość środków językowych	213
3.3.1. Minidialogi	213
3.3.2. Transformacje	218
3.3.3. Tłumaczenie	225
3.3.4. Uzupełnianie luk w tekście	230
3.3.5. Gramatyzacja	236
3.3.6. Set leksykalny	240
3.3.7. Słowotwórstwo	245

Dział 4. Wypowiedź pisemna

4.1. Poziom podstawowy	248
4.1.1. Wpis na blogu	248
4.1.2. Wpis na forum internetowym	250
4.1.3. E-mail	252
4.2. Poziom rozszerzony	254
4.2.1. List formalny	258
4.2.2. Artykuł publicystyczny	256
4.2.3. Rozprawka typu „za i przeciw”	258
4.2.4. Rozprawka wyrażająca opinię	260

Dział 5. Wypowiedź ustna

5.1. Rozmowa wstępna	262
5.2. Zadanie 1	265
5.3. Zadanie 2	274
5.4. Zadanie 3	285

Dział 6. Przykładowe arkusze maturalne

Poziom podstawowy

Poziom rozszerzony

Bank przydatnych zwrotów	292
Klucz odpowiedzi z uzasadnieniami	297
Transkrypcja	389

1.1. Człowiek

PERSONAL DETAILS

age /eɪdʒ/ wiek
citizen /ˈsɪtɪzən/ obywatel/obywatelka
country of origin /ˈkʌntri əv ˈbrɪdʒɪn/ kraj pochodzenia
current address /ˈkʌrənt əˈdres/ aktualny adres
date of birth /deɪt əv bɜːθ/ data urodzenia
divorced /dɪˈvɔːst/ rozwiedziony/rozwiedziona
ethnicity /eθˈnɪsəti/ tożsamość etniczna
female /ˈfiːmeɪl/ kobieta
first name /ˈfɜːst neɪm/ imię
job /dʒɒb/ praca; zawód
male /meɪl/ mężczyzna
marital status /ˈmæriəl ˈstetəs/ stan cywilny
married /ˈmæriəd/ żonaty/zamężna
middle name /ˈmɪdl ˈneɪm/ drugie imię
nationality /ˌnæʃjəˈnæləti/ narodowość
occupation, profession /ˌɒkjəˈpeɪʃən, ˌprəˈfeɪʃən/ zawód
personal details /ˌpɜːsənəl ˈdiːteɪlz/ dane personalne
place of birth /pleɪs əv bɜːθ/ miejsce urodzenia
sex, gender /seks, ˈdʒendə/ płeć
single /ˈsɪŋɡəl/ singiel/kawaler/panna
surname, family name /ˈsɜːneɪm, ˈfæməli neɪm/ nazwisko
widow/widower /ˈwɪdəv/ˈwɪdəvə/ wdowa/wdowiec

PERIODS OF LIFE

child/children /tʃaɪld/ˈtʃɪldrən/ dziecko/dzieci
elderly /ˈeldəli/ senior/seniorka
in his/her early twenties /ɪn hɪz/hə ˈɜːli ˈtwentɪz/ w wieku 21–23 lat
in his/her mid-thirties /ɪn hɪz/hə ˈmɪd ˈθɜːtɪz/ w wieku 34–36 lat
in his/her late fifties /ɪn hɪz/hə ˈleɪt ˈfɪftɪz/ w wieku 57–59 lat
middle-aged /ˌmɪdlˈeɪdʒd/ w średnim wieku
old /əʊld/ stary
teenager, adolescent /ˈtiːneɪdʒə, ˌædəˈlesənt/ nastolatek/nastolatka
young /jʌŋ/ młody

GENERAL APPEARANCE

HEIGHT

of medium/average height /əv ˌmiːdiəm/ˌævərɪdʒ haɪt/ średniego wzrostu
short /ʃɔːt/ niski
tall /tɔːl/ wysoki

BUILD

fat /fæt/ gruby
fit /fɪt/ wysportowany
of medium build /əv miːdiəm bɪld/ średniej budowy
muscular arms /ˌmʌskjələ əːmz/ umięśnione ramiona
obese /əʊˈbiːs/ otyły
overweight /əʊvəˈweɪt/ z nadwagą
plump /plʌmp/ puszysty
skinny, thin /ˈskɪni, θɪn/ chudy
slim /slɪm/ szczupły
stocky /ˈstɒki/ krępy, przysadzisty
well-built /ˌwelˈbɪlt/ dobrze zbudowany

HAIR

bald /bɔːld/ łysy
blond /blɒnd/ blond
brown /braʊn/ brązowe
curly /ˈkɜːli/ kręcone
dark /dɑːk/ ciemne
dyed /daɪd/ farbowane
fair /feə/ jasne
fringe /frɪndʒ/ grzywka
ginger/red /ˈdʒɪndʒə/red/ rude
grey/white /greɪ/waɪt/ siwe
long /lɒŋ/ długie
parting /ˈpɑːtɪŋ/ przedziałek
plait /plæt/ warkocz
ponytail /ˈpɒnɪteɪl/ kucyk
shiny /ˈʃaɪni/ lśniąca
short /ʃɔːt/ krótkie
shoulder-length /ˈʃəʊldəˌleŋθ/ do ramion
spiky /ˈspɑːki/ sterczące
straight /streɪt/ proste
tied in a bun /taɪ ɪn ə ˈbʌn/ związane w kok
wavy /ˈweɪvi/ falowane

FACE

beard /bɪəd/ broda (zarost)
complexion /kəmˈplekʃən/ cera
dimples /ˈdɪmpəlz/ dołeczki
freckles /ˈfrekəlz/ piegł
moustache /məʊˈstɑːʃ/ wąsy
pale /peɪl/ blade
smile /smaɪl/ uśmiech
tanned /tænd/ opalony
wrinkles /ˈrɪŋkəlz/ zmarszczki

OTHER

birthmark /ˈbɜːθmɑːk/ znak szczególny; znamię
mole /məʊl/ pieprzyk
piercing /ˈpɪəriŋ/ przekłuwanie różnych części ciała; kolczykowanie
scar /skaː/ blizna
tattoo /təˈtuː/ tatuaż
distinguishing features /ˌdɪstɪŋɡwɪʃɪŋ ˈfi:tʃəz/ cechy wyróżniające

DESCRIBING APPEARANCE

attractive /əˈtræktɪv/ atrakcyjny
beautiful /ˈbjuːtəfəl/ piękny
good-looking /ˌɡʊdˈlʊkɪŋ/ przystojny; atrakcyjna
gorgeous /ˈɡɔːdʒəs/ zachwycający
handsome /ˈhændsəm/ przystojny
looks /lʊks/ uroda, wygląd
pretty /ˈprɪti/ ładny
scruffy /ˈskrʌfi/ niechlujny
ugly /ʌɡli/ brzydki
well-dressed /ˌwelˈdrest/ dobrze ubrany

CLOTHES

anorak /ˈænərək/ kurtka z kapturem
boxer shorts /ˈbɒksə ʃɔːts/ bokserki
bra /brɑː/ stanik
cap /kæp/ czapka
cardigan /ˈkɑːdɪɡən/ sweter rozpinany
blouse /blaʊz/ bluzka (damska)
coat /kəʊt/ płaszcz
dress /dres/ sukienka
fleece /fliːs/ polar, kurtka polarowa
football top /ˈfʊtbɔːl ˌtɒp/ koszulka piłkarska
hooded sweatshirt, hoodie /ˈhʊdɪd ˈswet-ʃɜːt, ˈhʊdi/ bluza z kapturem
jacket /ˈdʒækt/ kurtka
jeans /dʒiːnz/ dżinsy
jersey /ˈdʒɜːzi/ dzianina, dżersej
jumper /ˈdʒʌmpə/ sweter
leggings /ˈlegɪŋz/ legginsy
pants, underpants /pænts, ˌʌndəˈpænts/ majtki; slipy
pullover /ˈpʊləʊvə/ sweter
pyjamas /pəˈdʒɑːməz/ piżama
shirt /ʃɜːt/ koszula
shorts /ʃɔːts/ krótkie spodnie
skirt /skɜːt/ spódniczka
sock /sɒk/ skarpetka
suit /suːt/ garnitur
sweater /ˈswetə/ sweter
sweatshirt /ˈswet-ʃɜːt/ bluza sportowa
T-shirt /ˈtiːʃɜːt/ koszulka z krótkim rękawem
tie /taɪ/ krawat
tights /taɪts/ rajstopy
top /tɒp/ top, koszulka
tracksuit /ˈtræksuːt/ dres
tracksuit bottoms, sweatpants /ˈtræksuːt ˌbɒtəmz, ˈswetpænts/ spodnie dresowe
trousers /ˈtraʊzəz/ spodnie
underwear /ˌʌndəweə/ bielizna
uniform/school uniform /ˈjuːnɪfɔːm/ ˈskuːl ˌjuːnɪfɔːm/ mundurek szkolny
waistcoat /ˈweɪskəʊt/ kamizelka
SHOES AND ACCESSORIES
belt /belt/ pasek
boots /buːts/ buty za kostkę

bracelet /'breɪslɪt/ bransoletka
briefcase /'bri:fkeɪs/ aktówka, teczka
collar /'kɒlə/ kołnierz
earrings /'ɪərɪŋz/ kolczyki
flat shoes /flæt 'ju:z/ buty na płaskim obcasie
flip flops /'flɪp flɒps/ klapki; japonki
glasses /'glɑ:sɪz/ okulary
gloves /'glɒvz/ rękawiczki
handbag /'hændbæg/ torebka
hat /hæt/ kapelusze
high-heeled shoes/high heels /haɪhi:lɪd ju:z/haɪ hi:z/ buty na wysokim obcasie
jewellery /'dʒu:əlri/ biżuteria
necklace /'nek-lɪs/ naszyjnik
ring /rɪŋ/ pierścionek
sandals /'sændlɪz/ sandały
scarf /ska:f/ szal, szalik
shoes /ju:z/ buty
sleeve /sli:v/ rękaw
slippers /'slɪpəz/ kaptcie
sneakers, trainers /'sni:kəz, 'treɪnəz/ trampki
sunglasses /'sʌŋ glɑ:sɪz/ okulary przeciwsłoneczne
wellies /'welɪz/ kalosze
woolly hat /'wɒli hæt/ wełniana czapka

DESCRIBING CLOTHES

baggy /'bægi/ obszerny, workowaty
checked /tʃekt/ w kratkę
comfortable /'kɒmfətəbəl/ wygodny
cotton /'kɒtn/ bawełniany
denim /'denɪm/ dżinsowy
floral /'flɔ:rəl/ w kwiaty
long-sleeved /lɒŋ'sli:vɪd/ z długim rękawem
loose /lu:s/ luźny
plain /pleɪn/ gładki
short-sleeved /ʃɔ:t'sli:vɪd/ z krótkim rękawem
silk /sɪlk/ jedwabny
sleeveless /'sli:vləs/ bez rękawów
stretchy /stretʃi/ elastyczny; rozciągliwy
striped /straɪpt/ w paski
trendy /'trendi/ modny
uncomfortable /ʌn'kɒmfətəbəl/ niewygodny
unique /ju:'ni:k/ wyjątkowy, unikalny
vintage /'vɪntɪdʒ/ z poprzedniej epoki, stylowy
woollen /'wʊlən/ wełniany
worn-out /'wɔ:n'ɔ:ʊt/ znoszony; przetarty
dress /dres/ ubierać się (np. elegancko)
fit /fɪt/ pasować (rozmiarem)
match /mætʃ/ pasować (do ubrania)
put on /'pʊt 'ɒn/ zakładać
suit /su:t/ pasować (do osoby)
wear /weə/ nosić

PERSONALITY

absent-minded /æbsənt'maɪndɪd/ nieuważny, roztrągniony
aggressive /ə'ɡresɪv/ agresywny
ambitious /æm'bɪʃəs/ ambitny
argumentative /ɑ:gjə'mentətɪv/ kłótlivy
arrogant /æ'rəɡənt/ arogancki
artistic /ɑ:'tɪstɪk/ artystyczny
boastful /'bəʊstfʊl/ chełpliwy
bossy /'bɒsi/ władczy
brave /breɪv/ dzielny
bright /braɪt/ bystry; inteligentny
broad-minded /brɔ:d'maɪndɪd/ tolerancyjny
calm /kɑ:m/ spokojny
careful /'keəfʊl/ ostrożny
careless /'keələs/ nieostrożny; nieuważny
caring /'keərɪŋ/ opiekuńczy, troskliwy
cheerful /tʃɪəfʊl/ radosny, pogodny
childish /tʃaɪldɪʃ/ dziecinny
clever /'klevə/ bystry; sprytny; mądry
cold /kəʊld/ zimny; oziębły
compassionate /kəm'pæʃənət/ współczujący, pełen współczucia
conceited /kən'si:tɪd/ zarozumiąły
confident /'kɒnfɪdənt/ pewny siebie
conscientious /kɒnʃi'entʃəs/ sumienny, skrupulatny
cruel /'kru:əl/ okrutny
cynical /'sɪnɪkəl/ cyniczny
dependent /dɪ'pendənt/ niesamodzielny, zależny
disciplined /'dɪsɪplɪnd/ zdyscyplinowany
dishonest /dɪ'sɒnɪst/ nieuczciwy
disloyal /dɪs'loɪəl/ niełojalny
disorganised /dɪs'ɔ:gənəɪzd/ zdeorganizowany
dull /dʌl/ tępy, głupi
easy-going /i:zɪ'ɡəʊɪŋ/ wyluzowany, spokojny
frank /fræŋk/ szczery
friendly /'frendli/ przyjazny, życzliwy
funny /'fʌni/ zabawny, śmieszny
generous /'dʒenərəs/ hojny, wspaniałomyślny
gentle /'dʒentl/ łagodny, spokojny
hard-working /hɑ:d'wɜ:kɪŋ/ pracowity
helpful /'helpfʊl/ pomocny
honest /'ɒnɪst/ uczciwy
hospitable /'hɒspɪtəbəl/ gościnny
humble /'hʌmbəl/ pokorny, skromny
imaginative /ɪ'mædʒənətɪv/ obdarzony wyobraźnią
immature /ɪ'mætʃʊə/ niedojrzały
immodest /ɪ'mɒdɪst/ nieskromny
impatient /ɪm'peɪjənt/ niecierpliwy
impolite /ɪmpə'laɪt/ nieuprzejmy
indecisive /ɪndɪ'saɪsɪv/ niezdecydowany, niepewny
independent /ɪndə'pendənt/ niezależny
insecure /ɪn'sɪkjʊə/ niepewny siebie

insensitive /ɪn'sensətɪv/ niewrażliwy, gruboskórny
intelligent /ɪn'telədʒənt/ inteligentny
intolerant /ɪn'tɒlərənt/ nietolerancyjny
irrational /ɪ'reɪʃənəl/ irracjonalny
irresponsible /ɪrɪ'spɒnsəbəl/ nieodpowiedzialny
kind /kaɪnd/ miły, uprzejmy
kind-hearted /kaɪnd'hɑ:tɪd/ życzliwy
lazy /'leɪzi/ leniwy
lively /'laɪvli/ pełen życia
loyal /'loɪəl/ lojalny
mature /mə'tʃʊə/ dojrzały
mean /mi:n/ skąpy; złośliwy, wredny
messy /'mesi/ niechlujny
modest /'mɒdɪst/ skromny
narrow-minded /'nærəʊ'maɪndɪd/ ograniczony, o wąskich horyzontach
nasty /'nɑ:si/ niemiły, nieuprzejmy
neat /ni:t/ porządkowy, schludny (lubi porządek)
noisy /'nɔɪzi/ hałaśliwy
obstinate /'ɒbstənət/ zawzięty, uparty
open-minded /ə'pən'maɪndɪd/ wolny od uprzedzeń, otwarty
organised /'ɔ:gənəɪzd/ uporządkowany
outgoing /aʊt'ɡəʊɪŋ/ towarzyski
patient /peɪʃənt/ cierpliwy
peaceful /'pi:sfʊl/ spokojny
perfectionist /pə'fekʃənɪst/ perfekcjonista/perfekcjonistka
personality /pɜ:sənə'æləti/ osobowość
polite /pə'laɪt/ uprzejmy
politeness /pə'laɪtnəs/ uprzejmość
punctual /'pʌŋktʃʊəl/ punktualny
quiet /'kwaɪət/ cichy, spokojny; małomówny
rational /'ræʃənəl/ racjonalny, rozsądny
rebellious /rɪ'beljəs/ buntowniczy
relaxed /rɪ'læksɪd/ zrelaksowany
reliable /rɪ'laɪəbəl/ niezawodny, rzetelny
reserved /rɪ'zɜ:vɪd/ powściągliwy, skryty
responsible /rɪ'spɒnsəbəl/ odpowiedzialny
rude /ru:d/ niegrzeczny
self-centred /self'sentəd/ egocentryczny
self-confident /self'kɒnfɪdənt/ pewny siebie
self-conscious /self'kɒnʃəs/ nieśmiały, skrępowany
selfish /selfɪʃ/ samolubny
selfless /selfləs/ bezinteresowny
sense of humour /sens əv 'hju:mə/ poczucie humoru
sensible /sensəbəl/ rozsądny; praktyczny
sensitive /sensətɪv/ wrażliwy, czuły
shallow /'ʃæləʊ/ płytki, powierzchowny
shy /ʃaɪ/ nieśmiały
sincere /sɪn'sɪə/ szczery
social /'səʊʃəbəl/ towarzyski

Powtórz słownictwo

app.nowa
 terazmatura.pl
Kod: X4KAYB
 Fiszki do działu –
Człowiek

1 SŁOWNICTWO

strict /strikt/ surowy
stubborn /stʌbən/ uparty
stupid /stju:pid/ głupi, tępy
suspicious /sə'spi:ʃəs/ podejrzliwy
sympathetic /sɪmpə'tetɪk/ pełen współczucia; życzliwy
talkative /'tɔ:kətɪv/ rozmowny
tidy /'taɪdi/ schludny, porządnym
tolerant /'tɒlərənt/ tolerancyjny
unfriendly /ʌn'frendli/ nieprzyjazny
unimaginative /ʌnɪ'mædʒənətɪv/ pozbawiony wyobraźni
unkind /ʌn'kaɪnd/ niegrzeczny, nieuprzejmy
unreliable /ʌnrɪ'laɪəbəl/ niesolidny, zawodny; niestowny
unscrupulous /ʌn'skru:pjələs/ nie mający skrupułów
unselfish /ʌn'selfɪʃ/ bezinteresowny
unsociable /ʌn'səʊjəbəl/ nietowarzyski
untidy /ʌn'taɪdi/ niechlujny
vain /veɪn/ próżny, zadufany w sobie
violent /vaɪələnt/ agresywny
wise /waɪz/ mądry

FEELINGS AND EMOTIONS

angry /æŋɡri/ zły, wściekły
annoyed /ə'noɪd/ rozdrażniony, poirytowany
annoying /ə'noɪ-ɪŋ/ denerwujący, irytujący
anxious /'æŋkʃəs/ zaniepokojony, z troską
ashamed /ə'ʃeɪmd/ zawstydzony, zakłopotany
astonished /ə'stɒnɪʃt/ zdziwiony, zaskoczony
be beside oneself /bi bɪ'saɪd wʌn'self/ wyjść z siebie (ze złości), nie posiadać się (ze szczęścia)
be down in the dumps /bi daʊn ɪn ðə dʌmps/ mieć chandrę, być w dołku
be in good/bad mood /bi ɪn gud/bæd mu:d/ być w dobrym/złym nastroju
be over the moon /bi əʊvə ðə mu:n/ być w siódmym niebie
bored /bɔ:d/ znudzony
boring /'bɔ:ɪŋ/ nudny
concerned /kən'sɜ:nd/ zaniepokojony
confused /kən'fju:zd/ zdezorientowany
cross /krɒs/ poirytowany
depressed /dɪ'prest/ przygnębiony
depressing /dɪ'presɪŋ/ przygnębiający
devastated /'devəsteɪtɪd/ załamany
disappointed /dɪsə'pɔɪntɪd/ rozczarowany
disappointing /dɪsə'pɔɪntɪŋ/ rozczarowujący
embarrassed /ɪm'bærəst/ zakłopotany, zawstydzony
embarrassing /ɪm'bærəsɪŋ/ wprawiający w zakłopotanie
envious /'enviəs/ zazdrosny
excited /ɪk'saɪtɪd/ podekscytowany
exciting /ɪk'saɪtɪŋ/ pasjonujący

exhausted /ɪɡ'zɔ:stɪd/ wyczerpany
feel on top of the world /fi:l ɒn tɒp əv ðə wɜ:(r)ld/ być w siódmym niebie
frightened /'fraɪtnd/ przerażony
frightening /'fraɪt-n-ɪŋ/ przerażający
frustrated /frʌ'streɪtɪd/ sfrustrowany
frustrating /frʌ'streɪtɪŋ/ irytujący
furious /'fjʊəriəs/ wściekły
gloomy /'glu:mi/ ponury
happy /'hæpi/ szczęśliwy
have butterflies in one's stomach /hæv 'bʌtə(r)flaɪz ɪn wʌnz 'stʌmək/ denerwować się czymś
heartbroken /'hɑ:t brʊəkən/ o złamanym sercu
horrified /'hɒrɪfaɪd/ przerażony
in the mood for /ɪn ðə mu:d fɔ:/ w nastroju na
jealous /'dʒeləs/ zazdrosny
lose one's temper /lu:z wʌnz 'tempə/ stracić panowanie nad sobą
miserable /'mɪzərəbəl/ przygnębiony
moved /mu:vd/ wzruszony
moving /'mu:vɪŋ/ wzruszający
nervous /'nɜ:vəs/ nerwowy, zdenerwowany
pleased /pli:zd/ zadowolony
resentful /rɪ'zentf(ə)l/ urażony, obrażony
sad /sæd/ smutny
scared /skeəd/ wystraszony
stressed out /strest 'aʊt/ zestresowany
surprised /sə'praɪzd/ zdziwiony
surprising /sə'praɪzɪŋ/ zadziwiający
terrified /'terɪfaɪd/ przerażony
thrilled /'θrɪlɪd/ podekscytowany
tired /taɪəd/ zmęczony
unhappy /ʌn'hæpi/ nieszczęśliwy
upset /ʌp'set/ zasmucony; w złym humorze; zły
worried /'wɜ:ɪd/ zmartwiony
worrying /'wɜ:ɪ-ɪŋ/ niepokojący

ABILITIES AND INTERESTS

appeal to sb /ə'pi:l tə sʌmbɒdi/ podobać się komuś
be crazy/mad about sth /bi 'kreɪzi/ məd ə'baʊt sʌmθɪŋ/ być zwariowanym na punkcie
be fond of sth /bi 'fɒnd əv sʌmθɪŋ/ lubić coś
be good at /bi gud ət/ być dobrym w
be interested in /bi ɪn'trɪstɪd ɪn/ być czymś zainteresowanym
be into sth /bi ɪntə sʌmθɪŋ/ być czymś zainteresowanym
be keen on sth /bi ki:n ɒn sʌmθɪŋ/ być chętnym na coś
be one's cup of tea /bi v ɒp əv ti:/ interesować kogoś (być „czyjąś bajką”)
be passionate about /bi 'pæʃənət ə'baʊt/ pasjonować się czymś
can't live without sth /kɑ:nt lɪv wɪð'əʊt sʌmθɪŋ/ nie móc żyć bez
can't stand /kɑ:nt stænd/ nie znosić

can't beat sth /kɑ:nt bi:t sʌmθɪŋ/ nie można przed tym uciec
change one's mind /tʃeɪndʒ wʌnz maɪnd/ zmienić zdanie
despise /dɪ'spaɪz/ gardzić
detest /dɪ'test/ nienawidzić
dislike /dɪs'laɪk/ nie lubić
don't mind /dəʊnt maɪnd/ nie mieć nic przeciwko
enjoy /ɪn'dʒɔɪ/ lubić
find sth + adj /faɪnd sʌmθɪŋ/ uważać, że coś jest (jakiś)
hate /heɪt/ nienawidzić
keep away/stay away from /ki:p ə'weɪ/steɪ ə'weɪ frəm/ trzymać się z dala od
like /laɪk/ lubić
particularly like /pə'tɪkjələli laɪk/ szczególnie lubić
reject /rɪ'dʒekt/ odrzucać; odrzucać

SENSE OF IDENTITY

adjust /ə'dʒʌst tə/ dostosować się
approve of /ə'pru:v əv/ akceptować coś; pochwalać
assume /ə'sju:m/ zakładać
assumption /ə'sʌmpʃən/ założenie
attitude /'ætɪtju:d/ nastawienie; stosunek
belief /bə'li:f/ przekonanie; pogląd; wierzenie
disapprove of /dɪsə'pru:v əv/ nie pochwalać czegoś
grow up /grəʊ'ʌp/ dorastać
indifferent to /ɪn'dɪfərənt tə/ obojętny wobec
look like /lʊk laɪk/ wyglądać jak
perceive /pə'si:v/ postrzegać
perception /pə'sepʃən/ wyobrażenie
realise /'ri:əlaɪz/ zdawać sobie sprawę
regard sth as /rɪ'gɑ:d sʌmθɪŋ əz/ uważać coś za
sense /sens/ czuć; wyczuwać
similar to /'sɪmələ tə/ podobny do
stand by sb /stænd baɪ 'sʌmbɒdi/ wspierać kogoś
take after sb /teɪk ə'ftɜ:'sʌmbɒdi/ być podobnym do kogoś
turn to sb /tɜ:n tə 'sʌmbɒdi/ zwracać się do kogoś

ROLE MODELS

admire /əd'maɪə/ podziwiać
adore /ə'dɔ:/ uwielbiać
be attracted to sb /bi ə'træktɪd tə 'sʌmbɒdi/ czuć pociąg do kogoś
get to know sb /get tə nəʊ 'sʌmbɒdi/ poznać kogoś
have sth in common with /hæv sʌmθɪŋ ɪn 'kɒmən wɪð/ mieć z kimś coś wspólnego
look down on sb /lʊk daʊn ɒn 'sʌmbɒdi/ patrzyć na kogoś z góry
look up to sb /lʊk ʌp tə 'sʌmbɒdi/ podziwiać kogoś
make a great impression on sb /meɪk ə greɪt ɪm'preʃən ɒn 'sʌmbɒdi/ zrobić na kimś ogromne wrażenie
respect /rɪ'spekt/ szanować

Zadania

Personal details

1. BASIC Uzpełnij formularz wyrazami z ramki.

date • family • first • gender • job •
male • place • single

Personal profile

1 _____ name: *Margaret*
Surname / 2 _____ name: *Bowman*
Sex / 3 _____: 4 _____ / *Female*
Age: *17*
5 _____ of birth: *14/6/2006*
6 _____ of birth: *Manchester*
Nationality: *British*
Marital status: 7 _____ / Married
8 _____: *Student*
Current address: *28 Dewsbury Road,
Manchester*

2. EXTENDED Dopasuj wyrazy i wyrażenia 1–7 do odpowiednich definicji A–G.

1. country of origin ___ 4. divorced ___
2. citizen ___ 5. widow(er) ___
3. occupation/profession ___ 6. ethnicity ___

- A** no longer married to your wife or husband
B someone who legally belongs to a particular country and has rights and responsibilities there
C belonging to a social group that has a common national or cultural tradition
D the place where someone was born, usually used if someone lives in a different country
E another word for job
F someone whose wife or husband has died and who hasn't married again

3. EXTENDED Wybierz poprawne odpowiedzi.

- Although I was born in Latvia, I'm actually a Polish *citizen / ethnicity*.
- I work in a café, but it's not my *interests / profession*. I'm just working part-time while I study to be a doctor.
- When my grandma died, my grandad became a *widow / widower*.
- Knowing that her parents were both from Spain, Carla wanted to research her Hispanic *ethnicity / occupation*.
- My parents are *single / divorced* and I live with my mum.
- Mark was born in Dublin so Ireland is his *ethnicity / country of origin*.

General appearance

4. BASIC Uzpełnij tabelkę wyrazami z ramki. Jeden z wyrazów może być użyty dwa razy.

attractive • bald • beard • blond • brown • dark
• fair • fat • good-looking • gorgeous • long •
medium build/height • moustache • muscular
arms • overweight • pale • pretty • red • short •
shoulder-length • straight • tall • thin • ugly

Height/ Build	Hair	Face	Adjectives describing appearance

5. EXTENDED Wyjaśnij różnicę w znaczeniu tych wyrazów.

1. fat / overweight	8. piercing / tattoo
2. skinny / slim	9. plump / stocky
3. curly hair / wavy hair	10. beautiful / handsome
4. ponytail / tied in a bun	11. scruffy / well-dressed
5. fringe / parting	12. dyed hair / spiky hair
6. dimples / freckles	13. mole / wrinkles
7. birthmark / scar	14. obese / well-built

6. EXTENDED Uzpełnij dialog wyrazami z zadania 5.

- Sonya: So is that your family in the photo, Becky?
Becky: Yes, that's right. That's me at the bottom, when I was ten.
Sonya: Wow, you were a ¹_____ child, so pretty! And who's that, with her hair tied up in a ²_____?
Becky: That's my sister. She was a really ³_____ kid, she never used to eat anything. And can you see that ⁴_____ on her neck? She was born with it. It looks like the shape of a bird.
Sonya: Oh yes, it really does. And who's that guy with the brown ⁵_____ on his cheek?
Becky: That's my cousin, Ricky. He's always had that hairstyle, with the side-⁶_____.

Sprawdź
znajomość
słownictwa

app.nowa
terazmatura.pl
Kod: Y2WWW7
Quiz do działu –
Człowiek

Clothes

7. BASIC Dopasuj wyrazy 1–8 do zdjęć A–H.

1. sweater ___ 4. tracksuit ___ 7. trainers ___
 2. hoodie ___ 5. high heels ___ 8. wellies ___
 3. slippers ___ 6. socks ___

A

B

C

D

E

F

G

H

8. EXTENDED Przeczytaj definicje i zdecyduj, jaki element odzieży opisują.

- _____ – a jacket made of artificial material (similar to wool) to keep you warm
- _____ – a short, waterproof coat with a hood which keeps out the wind and the rain
- _____ – a piece of clothing without sleeves that has buttons down the front and is worn over a shirt and under a jacket
- _____ – a set of clothes made of the same material, usually including a jacket with trousers or a skirt – formal wear
- _____ – open summer shoes/sandals, usually made of rubber, with a V-shaped band across the front to hold your feet

9. EXTENDED Uzupełnij zdania czasownikami z ramki w odpowiedniej formie.

dress • fit • match • suit • wear •

- I've definitely put on weight recently. Now my belt doesn't _____ and I have to make a new hole in it!
- Can you wear trainers at school or do you have to _____ smartly?
- That necklace really _____ you. It brings out the colour of your eyes.
- Make sure you _____ a hat when you go out, it's really sunny today.
- Nice bracelet! It _____ your top.

10. EXTENDED Utwórz przymiotniki od podanych rzeczowników.

- check _____
- comfort _____
- denim _____
- flower _____
- long/short-sleeve _____
- plain _____
- silk _____
- wool _____

11. EXTENDED Wybierz poprawne odpowiedzi.

- _____ jeans aren't fashionable these days. Tight jeans are much more popular.
A Denim **B** Baggy **C** Silk **D** Trendy
- The most important thing for me when buying clothes is that they're _____. Fashion is very important to me.
A vintage **B** sleeveless **C** trendy **D** plain
- Most of my tops are _____ because I prefer clothes with no pattern on them.
A comfortable **B** plain **C** woollen **D** floral
- When it's hot I like wearing _____ tops because they're cooler.
A woollen **B** sleeveless **C** long-sleeved **D** checked
- My favourite shirt is a black and white _____ one. It has little squares all over it.
A checked **B** striped **C** long-sleeved **D** loose

Personality

12. BASIC Zdecyduj, czy poniższe przymiotniki opisują cechy pozytywne(+), negatywne(-), czy neutralne(N).

ambitious ___	generous ___	outgoing ___
arrogant ___	gentle ___	quiet ___
bossy ___	hard-working ___	relaxed ___
brave ___	helpful ___	rude ___
bright ___	honest ___	self-confident ___
calm ___	intelligent ___	selfish ___
careful ___	lazy ___	sensible ___
careless ___	lively ___	shy ___
caring ___	loyal ___	sociable ___
cheerful ___	mean ___	stubborn ___
childish ___	messy ___	stupid ___
clever ___	modest ___	sympathetic ___
confident ___	noisy ___	talkative ___
cruel ___		
easy-going ___		

13. BASIC Wybierz poprawne odpowiedzi.

My older brother and I are very different. When something goes wrong, he's always very ¹ *calm* / *selfish*, but I'm not, I worry or get angry. He can be a bit ² *disciplined* / *bossy* at times though, he likes telling me what to do. I don't like that, and I sometimes become ³ *stubborn* / *arrogant* and refuse to do it. He's very ⁴ *intelligent* / *sociable* though, and always gets good grades at school. Mine aren't bad, I mean I'm not ⁵ *ambitious* / *stupid*, but I'm not as ⁶ *gentle* / *clever* as he is, that's for sure.

14. **EXTENDED** Zapisz przymiotniki o znaczeniu przeciwnym, używając przedrostków *un-, in-, im-, dis-* lub *ir-*.

1. mature	<i>immature</i>	7. kind	_____
2. tolerant	_____	8. imaginative	_____
3. patient	_____	9. responsible	_____
4. polite	_____	10. loyal	_____
5. friendly	_____	11. sensitive	_____
6. reliable	_____	12. honest	_____

15. **EXTENDED** Uzupełnij zdania przymiotnikami z zadania 14.

- I thought it was quite _____ of Helen not to thank you for helping her carry those books.
- Tom's such a _____ friend. He always sticks up for me and supports me when other people don't.
- I'm so _____, I just can't think of any ideas for the project.
- That was really _____ of you to spend all your savings so quickly.
- That's not funny, it's childish. Don't be so _____.

Feelings and emotions

16. **BASIC** Uzupełnij zdania przymiotnikami z ramki

angry • disappointed • excited • happy • jealous
 • miserable • nervous • scared • stressed out • surprised

- Kate has been _____ since her boyfriend moved to another city. She's just so sad all the time.
 - I can't watch horror films. I get too _____!
 - My dad always gets _____ in traffic jams, shouting at other drivers.
 - Well done for passing the test. I'm really _____ for you.
 - I put a lot of work into that essay, so I felt _____ when I didn't get a very good mark for it.
 - Are you _____ about the party on Saturday? It's going to be great.
 - Daryl's feeling really _____ at the moment, he's got a lot of exams on at school.
 - I couldn't sleep the night before my driving test, I was too _____.
 - Everyone was _____ when Jamie won the race. Nobody knew he was such a fast runner.
 - That's a really nice jacket, I'm _____. There's no way I could afford one like that!
17. **BASIC** Wybierz poprawne odpowiedzi.
- My little sister always borrows my clothes without asking. It's so *annoyed* / *annoying*.
 - Amber was really *surprised* / *surprising* to find out she hadn't passed the exam.

- The news that the school trip might be cancelled next month is really *worried* / *worrying*.
- Mum and dad will be really *pleased* / *pleasing* when they hear what grade I got in science.
- It was really *embarrassed* / *embarrassing* when my mum called out, 'I love you!' at the school gates.
- This film is so *bored* / *boring*! I almost fell asleep.

18. **EXTENDED** W każdym punkcie wybierz wyraz, który nie pasuje do pozostałych.

- annoyed angry nervous cross
- heartbroken depressed devastated moved
- astonished terrified anxious afraid
- envious jealous confused resentful

19. **EXTENDED** Uzupełnij zdania wyrazami z ramki.

beside • butterflies • dumps • moon •
 temper • world

- I was really anxious and had _____ in my stomach all day.
- I thought my teacher was going to lose his _____ with me.
- I felt on top of the _____!
- I was _____ myself with worry and cried.
- I remember feeling depressed and down in the _____ for a long time after that.
- I was over the _____ that day.

Abilities and interests

20. **BASIC** Uzupełnij zdania brakującymi przyimkami.

- My sister is interested _____ photography.
- Me and my brother are both mad _____ sport.
- My dad thinks he's good _____ telling jokes, but he's not. They're never funny.
- I can't live _____ my phone, not even for a day!
- I've never been very keen _____ watching TV. I much prefer reading a good book.

21. **EXTENDED** Wybierz poprawne odpowiedzi.

- I really look *up* / *down* to my uncle. He's always been generous and sympathetic.
- My friend always looks *up* / *down* on people who are vain.
- I'm pretty indifferent *about* / *to* chocolate. I can take it or leave it.
- Having a pet doesn't really appeal *for* / *to* me. It sounds like too much work!
- I'm very fond *about* / *of* my little sister. She's adorable in so many ways.

2.1. Czasy teraźniejsze

Present Simple

Czasu present simple używamy do opisywania:

- rutynowych, powtarzających się czynności i sytuacji:
 - *I usually go to school by bus. Tom visits his grandma every Saturday.*
- nawyków, upodobań:
 - Julia *listens* to music in the evening. They *don't like* reading e-books.
- ogólnych prawd, praw przyrody:
 - *The Earth goes around the Sun. Water boils at 100°C.*
- przyszłych wydarzeń i czynności wynikających z harmonogramu, planu zajęć:
 - *Hurry up! The train leaves at 3.15.*
 - *Let's get ready. The meeting starts at 10.30.*
- komentarzy sportowych:
 - *Lewandowski shoots and scores. 3:0 to Poland!*
- przyszłych wydarzeń w tzw. zdaniach czasowych po spójnikach: *when, as long as, as soon as, till, until, after, before*:
 - *We will text you when they arrive.*
 - *I will get in touch as soon as I know the results.*

Określenia czasu charakterystyczne dla present simple

przysłówki częstotliwości:

always, usually, often, sometimes, seldom/rarely, hardly ever, never

W zdaniach twierdzących przysłówki częstotliwości występują **przed** czasownikiem, np.

We often do homework in the afternoon.

W zdaniach z czasownikiem **to be** przysłówki występują **po** tym czasowniku, np.

They are never late for school.

inne określenia czasu:

every day/week/month/year, once/twice a day/week/month/year, from time to time

Te określenia występują na początku lub na końcu zdania, np. *Every year we celebrate Christmas.*

Tom goes running twice a week.

Present Continuous

Czasu present continuous używamy do opisywania:

- czynności, które odbywają się w chwili, kiedy o nich mówimy:
 - *I am reading a book now. Mark is playing the piano now.*
- czynności i sytuacji, które mają charakter tymczasowy:
 - *This week my sister is going to school by bike.*
- procesów, trendów, zachodzących zmian:
 - *The days are getting shorter and shorter. People are working more and more.*
- irtujących nas zachowań (ze słowami *always, forever*):
 - *Mark is always complaining about the weather! You are forever losing your keys!*
- zaplanowanej przyszłości:
 - *Tomorrow they are flying to London. I'm meeting Anna at the weekend.*

Określenia czasu charakterystyczne dla present continuous

now, at the moment, at present, today, this week/month/year, this winter, these days, currently

Czasowniki statyczne

Czasowniki statyczne to takie, które opisują na przykład:

- uczucia i emocje (*like, love, hate*),
- stan posiadania (*have*),
- zmysły i postrzeganie (*hear, see, smell, taste, feel*),
- stany umysłu (*believe, think, remember, understand, know, seem*),
- intencje, preferencje (*want, prefer, need*).

Czasowniki te występują zazwyczaj w czasie **present simple**. Możliwe jest jednak użycie niektórych z nich z czasem **present continuous**. Wówczas zmienia się ich znaczenie. Popatrz na przykłady na następnej stronie.

→ Budowa czasu present simple patrz s. 155

→ Budowa czasu present continuous patrz s. 155

- **HAVE**
posiadać – *present simple*
 - *I have a car.*
 - *She has a dog.*
- wykonywać jakąś czynność – *present continuous*
 - *I'm having lunch now.*
 - *He's having a good time.*
- **THINK**
sądzić, uważać – *present simple*
 - *We think diving is dangerous.*
 - *I think you should take some rest.*
- rozważać, zastanawiać się – *present continuous*
 - *We are thinking of going to Greece.*
 - *Jim is thinking of buying a new camera.*
- **SMELL**
pachnieć, mieć zapach – *present simple*
 - *This perfume smells gorgeous.*
 - *This fruit smells strange.*
- wąchać – *present continuous*
 - *Kate is smelling the flowers.*
 - *Why are you smelling that apple?*
- **TASTE**
mieć smak – *present simple*
 - *The cake tastes delicious.*
 - *The soup tastes a bit bland.*
- smakować, próbować – *present continuous*
 - *Pam is tasting the stew.*
- **SEE**
widzieć – *present simple*
 - *I see a tree.*
- spotykać się – *present continuous*
 - *I am seeing my doctor on Monday.*
- **LOOK**
wyglądać, sprawiać wrażenie – *present simple*
 - *You look tired.*
 - *They look angry.*
- patrzeć – *present continuous*
 - *Why are you looking at me?*
 - *He is not looking at the whiteboard.*

Obejrzyj film

Kod: 91BRNK

app.nowaterazmatura.pl

Film: **Present tenses**

Zadania

1. **BASIC** Wybierz poprawną odpowiedź.
 - 1 Unfortunately, this week Paul *works / is working* long hours.
 - 2 What *do you think / are you thinking of* Woody Allen's latest film?
 - 3 Don't leave until you *speak / are speaking* to the boss face to face.
 - 4 How often *does Alex do / is Alex doing* weightlifting?
 - 5 Tomorrow we *play / are playing* squash with Joe and Jim.
2. **BASIC** Uzupełnij zdania wyrazami w nawiasach w odpowiednich formach. W każdą lukę możesz wpisać maksymalnie cztery wyrazy, wliczając te już podane.
 - 1 Don't call Mark now. He _____ (have / dinner) at the moment.
 - 2 What _____ (Tom's house / look) like? Is it modern?
 - 3 Joan is making a pudding, and the kitchen _____ (smell) of vanilla.
 - 4 Excuse me, how _____ (I / get) the bus station?
 - 5 What hotel _____ (Maria / stay) at tonight?
3. **BASIC** Wybierz odpowiedź, która najlepiej oddaje sens wyróżnionego zdania.
 - 1 **We hardly ever go out at the weekend.**
 - A It is hard for us to go out at the weekend.
 - B We almost never go out at the weekend.
 - C We would like to go out every weekend.
 - 2 **Jake is playing chess on Thursday.**
 - A Jake has arranged to play chess on Thursday.
 - B Jake likes playing chess every Thursday.
 - C Jake will probably play chess on Thursday.
 - 3 **You can study in Madrid as long as you speak Spanish.**
 - A How long you study in Madrid depends on your level of Spanish.
 - B You can't study in Madrid unless you speak Spanish.
 - C When you study in Madrid, you must speak Spanish all the time.
 - 4 **Tina is thinking of redecorating her flat.**
 - A Tina is considering redecorating her flat.
 - B Tina is supposed to redecorate her flat.
 - C Tina doesn't feel like redecorating her flat.
 - 5 **I'm seeing a doctor tomorrow at 6 pm for a regular check-up.**
 - A I usually see a doctor at 6 pm.
 - B I've got an appointment with a doctor tomorrow at 6 pm.
 - C I will probably see a doctor tomorrow at 6 pm.

Sprawdź znajomość gramatyki

Kod: RWNVU8

app.nowaterazmatura.pl

Quiz do działu – **Czasy teraźniejsze**

4. **EXTENDED** **Uzupełnij zdania, używając czasowników w nawiasach w odpowiedniej formie. W każdą lukę możesz wpisać maksymalnie cztery wyrazy, wliczając te już podane.**

- 1 A: More and more people _____ (move) out of the city nowadays.
B: Perhaps, they _____ (want) to have more peace and quiet.
- 2 A: Maria _____ (always / criticise) her sister!
B: I really _____ (not / know) why _____
- 3 A: Why _____ (you / smell) that cheese?
B: Well, it _____ (not / look) too fresh.
- 4 A: What _____ (you / do) tonight?
B: I _____ (still / think) about what to do.
- 5 A: _____ (you / see) Paul later today?
B: No, he _____ (have) dinner with his boss.

5. **EXTENDED** **Uzupełnij każde zdanie, używając podanego wyrazu w niezmienionej formie, tak żeby zachować sens zdania wyjściowego. Możesz użyć maksymalnie pięciu wyrazów.**

- 1 We are having a great time at this reception.
ENJOYING
We _____ ourselves at this reception.

- 2 I will lend you the money but you must give it back by next week.

LONG

I will lend you the money _____ it back by next week.

- 3 Stop arriving late! It's really annoying.

ALWAYS

You _____ late!

- 4 We might take a gap year but we're not sure yet.

THINKING

We _____ a gap year.

- 5 Shops are usually closed on Sunday.

HARDLY

Shops _____ on Sunday.

6. **EXTENDED** **Przetłumacz na język angielski fragmenty podane w nawiasach. W każdą lukę możesz wpisać maksymalnie pięć wyrazów.**

- 1 We'd better wait (*dopóki nie poznamy*) _____ all the details.
- 2 Autumn is coming and the days (*stają się coraz zimniejsze*) _____.
- 3 Today, Jim (*nie wydaje się być*) _____ at his best.
- 4 I'm lucky because this time my dad (*pozwała mi wziąć*) _____ his new bike.
- 5 The salad (*smakuje wyśmienicie*) _____.
_____. Could you give me the recipe?

Obejrzyj film

Kod: 2QX1A6

app.nowaterazmatura.pl

Film: **Perfect tenses**

2.2. Czasy Perfect

Present Perfect

Czasu present perfect używamy do opisywania:

- czynności i sytuacji, w których istotny jest fakt, że w ogóle miały miejsce, a nie to, kiedy zaistniały:
 - I have finished lunch.*
 - Ben has bought a new car.*
- czynności, które miały miejsce (bądź nie), bez precyzyjnego określenia czasu. Często stosujemy następujące przysłowki: *already, just, yet, ever, never, so far*.
 - We have already cleaned up.*
 - Paul has just got back home.*
 - I have read ten pages so far.*
 - Have you ever been to China?*
 - Has he returned yet?*
 - They have never swum in the ocean.*
 - Anna hasn't texted me yet.*

- czynności i stanów, które rozpoczęły się w przeszłości i trwają do chwili obecnej:

- We have been friends for years.*
- Frank has lived in Warsaw since 1998.*

Zapamiętaj!

For stosujemy, żeby powiedzieć, *jak długo* dana czynność/sytuacja trwa: *for two days, for three weeks, for ten years*, itd.

Since stosujemy, żeby powiedzieć *od kiedy* dana czynność/sytuacja trwa: *since Monday, since June, since 2016*

- w konstrukcji: *It's the first/second/third ... time*
 - It's the first time I have seen a dolphin.*

Określenia czasu charakterystyczne dla present perfect

just, already, still, yet, ever, never, so far
since (*Friday, May, 2018*)
for (*two hours, three days, six months* itp.)

→ Budowa czasu present perfect patrz s. 156

→ Budowa czasu present perfect continuous patrz s. 156

Present Perfect Continuous

Czasu present perfect continuous używamy do opisywania:

- czynności, które rozpoczęły się w przeszłości i trwają nieprzerwanie do chwili obecnej:
 - I have been writing this essay for five hours.*
 - They have been running all day.*
 - Kate has been sending emails since this morning.*
- niedawnej przyczyny obecnej sytuacji:
 - I'm thirsty. I've been running.*
 - You look tired. Have you been sleeping well?*
- czynności, które stale się powtarzają od pewnego czasu:
 - I have been getting up really early recently.*

Zapamiętaj!

Czasowniki statyczne **nie** występują w czasie present perfect continuous:

- I have had this scooter since May.*
- We have known Tessa for ten years.*

Zapamiętaj!

Czasu present perfect używamy, kiedy kładziemy nacisk na skutek czynności/zdarzenia, natomiast czasu present perfect continuous, aby podkreślić, od jak dawna dana czynność trwa. W tłumaczeniu na język polski zdań czas present perfect możemy wyrazić czasem teraźniejszym lub przeszłym:

We have lived here for ten years. –

Mieszkamy tutaj od dziesięciu lat.

I've never been to Japan. – *Nigdy nie byłem w Japonii.*

Porównanie czasów

Present simple a present perfect, present continuous a present perfect continuous

Porównaj:

1a. *I know Frank.*

1b. *I have known Frank for five years.*

2a. *We are painting the fence.*

2b. *We have been painting the fence since this morning.*

Czas present perfect oraz present perfect continuous stosujemy, aby powiedzieć, jak długo trwa dana czynność/sytuacja (przykład 1b, 2b)

Present perfect a past simple

Porównaj:

1 *My cousin has got married.*

2 *My cousin got married last month.*

3 *My cousin got married in Paris.*

Czas present perfect stosujemy, aby opisać czynności i sytuacje, w których istotne są ich skutki oraz fakt, że w ogóle miały miejsce. (przykład 1)

Czas past simple stosujemy, mówiąc o czynnościach i sytuacjach, które miały miejsce i zakończyły się w konkretnym momencie w przeszłości (przykład 2) lub podając np. okoliczności, w których dana sytuacja miała miejsce. (przykład 3).

Porównaj:

4 *My aunt has helped me a lot. (up to now, she is still alive)*

5 *My grandpa helped me a lot. (when he was alive)*

Czas present perfect stosujemy, mówiąc o sytuacji, która trwa do chwili obecnej, nie jest częścią zamkniętej przeszłości i ponownie może się wydarzyć. (przykład 4)

Czas past simple stosujemy, w odniesieniu do zamkniętej przeszłości, nawet jeśli nie zawsze podajemy określenia czasu. (przykład 5).

Porównaj:

6a *I've sprained my ankle.*

6b *What happened?*

7a *I have passed my Chemistry test.*

7b *I got 95%.*

Czas past simple stosujemy, pytając o sytuację i podając szczegóły danej sytuacji. (przykład 6b, 7b).

Zwróć uwagę na niemal identyczne zdania:

8a *I have made ten phone calls this morning. (it's still the morning)*

8b *I made ten phone calls this morning. (it's no longer the morning)*

9a *We have lived in Italy for ten years. (we still do)*

9b *We lived in Italy for ten years. (we don't live in Italy anymore)*

Czas present perfect stosujemy, mówiąc o sytuacji, która trwa do chwili obecnej (przykład 8a, 9a), natomiast past simple – w odniesieniu do czynności i sytuacji, które miały miejsce i zakończyły się w przeszłości.

3.1. ROZUMIENIE ZE SŁUCHU

3.1.1. Prawda/Fałsz

Wskazówki

W zadaniu typu Prawda/Fałsz (*True/False*) usłyszysz nagranie, na podstawie którego musisz wybrać jedną z dwóch możliwości. Musisz zdecydować, czy dana informacja jest zgodna z treścią nagrania, czy nie. Pamiętaj, że zdanie jest prawdziwe tylko wtedy, gdy jest w całości zgodne z tekstem.

Na co zwrócić uwagę?

- zawsze **przeczytaj dokładnie** wszystkie zdania,
- rozwiąż zadanie **tylko** na podstawie treści zawartych w nagraniu, nie kieruj się wiedzą ogólną, odpowiedzi muszą wynikać z tekstu nagrania,
- w odpowiedziach informacje są zazwyczaj wyrażone **innymi słowami** niż w nagraniu.

Zadanie pomocnicze

Zapoznaj się z fragmentami trzech rozmów i zdecyduj, czy zdania są prawdziwe (*True*), czy nie (*False*).

Conversation 1

- A. I need a new smartphone and I'm not sure which one to choose.
 B. Mine is great. I suggest you see how it works and you'll decide on your own.
 The conversation is about giving advice. T / F

Conversation 2

- A. Excuse me, I've just bought a new smartphone but the manual is missing and I need to work out how to operate it.
 B. Sure, can I have the name of the model? I'll send you the missing documents immediately but I can help you with all the urgent matters on the phone as well.
 The conversation is about arranging a purchase. T / F

Conversation 3

- A. Look at my latest gadget! I've always dreamt about something like this. I can even buy things via my smartphone.
 B. It's brilliant! Will you lend it to me one day?
 The conversation is about boasting about a new thing. T / F

Odpowiedź

1 T

Osoba B, chwając swój telefon, równocześnie sugeruje obejrzenie go przez osobę A przed podjęciem decyzji – czyli udziela rady.

2 F

Rozmowa nie dotyczy nowego zakupu, tylko brakującej instrukcji obsługi – czyli prośby o interwencję.

3 T

W rozmowie są elementy pozytywnej oceny nowej rzeczy i pokazywania korzyści z nią związanych.

Przykładowe zadania typu maturalnego

Zadanie 1

CKE, Test diagnostyczny, wrzesień 2022

Poziom podstawowy

Ustyszysz dwukrotnie rozmowę na temat nowej technologii w produkcji samochodów. Zaznacz znakiem X, które zdania są zgodne z treścią nagrania (T – True), a które nie (F – False).

		T	F
1.1.	John was able to go to the car show although he didn't buy a ticket.		
1.2.	Electronic ink used in the car John talks about is also used in eBook readers.		
1.3.	John is excited by the range of colours now available for the car.		
1.4.	The car John talks about has already been bought by many customers.		
1.5.	Mary is planning to sell her car and buy a bike.		

Wysłuchaj nagrania

app.nowa
terazmatura.pl
Kod: DEXHBM
Nagranie do zadania 1

Zadanie 2

Poziom podstawowy

Ustyszysz dwukrotnie rozmowę ze Stevem, który jest muzykiem. Zaznacz znakiem X, które zdania są zgodne z treścią nagrania (T – True), a które nie (F – False).

		T	F
2.1.	Steve's parents encouraged him to become a musician.		
2.2.	Steve did not enjoy performing in clubs.		
2.3.	Steve performs both in his own country and abroad.		
2.4.	Steve doesn't mind other artists performing in the same place.		
2.5.	Steve once had his guitar damaged by a drunk man.		

Wysłuchaj nagrania

app.nowa
terazmatura.pl
Kod: Y9NDMP
Nagranie do zadania 2

Zadanie 3

Poziom podstawowy

Ustyszysz dwukrotnie wypowiedź na temat festiwalu. Zaznacz znakiem X, które zdania są zgodne z treścią nagrania (T – True), a które nie (F – False).

		T	F
3.1.	This year, the festival will last longer than last year.		
3.2.	The festival will begin with a live dance performance.		
3.3.	There will be performers both from the USA and abroad at this year's festival.		
3.4.	You can learn to dance at the festival.		
3.5.	The guests will have to pay extra for food.		

Wysłuchaj nagrania

app.nowa
terazmatura.pl
Kod: QCLEWP
Nagranie do zadania 3

3.1.2. Wybór wielokrotny

Wskazówki

W przypadku tego zadania usłyszysz nagrania, na podstawie których musisz odpowiedzieć na zadane pytania lub dokończyć rozpoczęte zdania wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych. Na poziomie podstawowym podane są 3 odpowiedzi, na rozszerzonym – 3 lub 4.

Na co zwrócić uwagę?

- Zawsze **przeczytaj** dokładnie wszystkie pytania i możliwe odpowiedzi, **zanim wysłuchasz nagrań**;
- część pytań dotyczy treści nagrań i sprawdza umiejętność wyszukiwania **szczegółowych informacji** – wtedy odpowiedź znajdziesz **w konkretnym miejscu nagrania**;
- są też takie pytania, które sprawdzają, czy zdający rozumie **kontekst wypowiedzi**, np. intencje mówiącego, wnioski płynące z tekstu lub kolejność wydarzeń – w tym wypadku **odpowiedź opiera się na tekście jako całości**;
- pamiętaj, że **odpowiedzi mają wynikać z tekstu nagrania** – nawet logiczna odpowiedź nie będzie prawdziwa, jeśli nie jest oparta na treści nagrania.

Zadanie pomocnicze

Zapoznaj się z dwoma tekstami i wybierz właściwą odpowiedź na pytanie.

Text 1

Losing a passport during a trip abroad might cause a lot of problems and the consequences depend on when and where you lose it. As long as you travel within the European Union, any other identification document will be enough for you to get home. You should remember, though, that if your airline ticket has been issued based on the passport number, you should report the loss to the airline and they will probably verify your identity using another ID. Also, crossing the borders of the European Union will be impossible without a passport, so if you have lost yours or it's been stolen, you must contact your embassy or consulate to get a temporary document which will enable you to come back home. In any case, you must report the loss to the local police – just for your safety, as the person who has found or stolen your passport may use it for some illegal activities.

1. The text tells you what to do:

- while planning a trip to another country
- when your passport is lost while travelling abroad
- to get your passport issued with minimum formalities

2. Which institution should be informed about a lost or stolen passport regardless of the circumstances?

- airline you travel with
- embassy of your country
- consulate of your country
- police of the country you stay in

Text 2

Reporter: As the school year is coming to an end and families are planning their holidays, it's time to remind pet owners that they should take proper care of their cats, dogs and other animals they keep. We're talking to John Highman, who runs a pet shelter. Mr Highman, is summer holiday a hard time for pets?

John Highman: Yes, definitely. Dogs and cats are often transported in really uncomfortable or dangerous conditions, or sometimes left home without enough care for several days. The worst cases, though, are when owners leave their pets at the shelter while they are on holiday, but they never come to take them back. We've got a few cases like that at our shelter every year.

3. Why may the summer time be difficult for pets?

- It's harder to find a vet during a holiday trip.
- Their owners don't transport them in appropriate conditions.
- Staying at a pet shelter while the owners are away is stressful.

Odpowiedź

- 1 b** Właściwą odpowiedź można określić na podstawie całości wysłuchanego tekstu: wszystkie sytuacje dotyczą braku paszportu podczas podróży.
- 2 d** Inne instytucje są wspomniane w nagraniu dla konkretnych sytuacji, natomiast kontakt z lokalną policją doradzany jest w każdym przypadku (*in any case*).
- 3 b** Każda z odpowiedzi brzmi logicznie i może być prawdziwa, ale w nagraniu pojawiła się jedynie informacja o niewłaściwych warunkach podczas podróży (tekst nie wspomina o dostępie do weterynarza, ani o stresie podczas pobytu w schronisku).

Przykładowe zadania typu maturalnego

Zadanie 1

CKE, Arkusz pokazowy, marzec 2022

Poziom podstawowy

Ustyszysz dwukrotnie cztery teksty. W zadaniach 1.1.–1.6. z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią nagrania. Zakreśl jedną z liter: A, B albo C.

Tekst 1.

- 1.1. Which sequence of activities is planned by the girl?
- A. choosing a present – watching a film – buying vegetables
 - B. watching a film – choosing a present – buying vegetables
 - C. buying vegetables – choosing a present – watching a film

Tekst 2.

- 1.2. Which is the best title for the story?
- A. A RUDE WAITRESS
 - B. AN UNUSUAL REQUEST
 - C. SATISFIED CUSTOMERS

Tekst 3.

- 1.3. What conclusion can you draw from the conversation?
- A. Reporters should be better paid.
 - B. A trip to Venice will soon cost tourists more than they expect.
 - C. The media should employ journalists with a good knowledge of foreign languages.

Tekst 4. (do zadań 1.4.–1.6.)

- 1.4. *The Guardian* is going to
- A. give away new books.
 - B. organise meetings with famous writers.
 - C. collect second-hand books for libraries.
- 1.5. Which is TRUE about the stickers that *The Guardian* is going to distribute?
- A. They have short book reviews on them.
 - B. They should be sent back to *The Guardian*.
 - C. They will be used by people who want to donate a book.
- 1.6. The author of the text informs people about
- A. research into reading habits.
 - B. the rules of a reading competition.
 - C. a campaign to promote book reading.

Wysłuchaj nagrania

app.nowa
terazmatura.pl
Kod: AMM7WR
Nagranie do zadania 1

Zadanie 2

Poziom podstawowy

Ustyszysz dwukrotnie trzy teksty. W zadaniach 2.1.–2.6. z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią nagrania. Zakreśl jedną z liter: A, B albo C.

Tekst 1.

- 2.1. What does the speaker like most about this type of transport?
- A. the way it looks
 - B. the cost of travelling
 - C. the number of passengers it can carry

Tekst 2. (do zadań 2.2.–2.3.)

- 2.2. This speaker suggests that some people might find this type of transport
- A. boring.
 - B. expensive.
 - C. frightening.
- 2.3. Speaker 2 says this type of transport is
- A. for tourists and local people.
 - B. just for local people.
 - C. just for tourists.

Tekst 3. (do zadań 2.4.–2.6.)

- 2.4. Tilly doesn't cycle to school because
- A. it's too difficult.
 - B. it's too slow.
 - C. it's too cold.
- 2.5. The boy says that in his home town
- A. lots of people drive a car.
 - B. lots of people use public transport.
 - C. lots of people cycle.
- 2.6. What does the boy say about the cycle lift?
- A. It can be difficult to use.
 - B. It doesn't cost anything.
 - C. It is often busy.

Wysłuchaj nagrania

app.nowa
terazmatura.pl
Kod: Q49SSS
Nagranie do zadania 2

4.1.1. Wpis na blogu

Poziom podstawowy

Opis zadania

Wpis na blogu to krótka wypowiedź pismenna skierowana do konkretnego grona odbiorców (czytelników bloga). Wpis na blogu może zawierać elementy różnych typów wypowiedzi, np. może być relacją z wydarzenia, opowiadaniem, recenzją zakupionego produktu, opisem, opinią na wybrany temat, zaproszeniem lub radą dla czytelników. Wpis na blogu ma zazwyczaj charakter nieformalny. Bardzo często rozpoczyna się powitaniem z czytelnikami, a kończy pozdrowieniem i wezwaniem do działania, np. pozostawienia komentarzy pod wpisem, zasubskrybowania kanału w mediach społecznościowych itp.

Wskazówki „krok po kroku”

- Przygotuj tytuł oraz krótki wstęp, które zaciekawią czytelników i zachęcą do przeczytania całego tekstu.
- Zwróć szczególną uwagę na cztery elementy polecenia – niektóre punkty składają się z dwóch części (spójrz na przykład poniżej) i pamiętaj, że do każdego musisz się odnieść. Na koniec zaprosz czytelników do interakcji, zapytaj o opinię, poproś o zostawienie komentarzy itp.
- Zachowaj czytelny układ tekstu – podziel go na akapity.
- Zadbaj o bogactwo językowe – używaj precyzyjnych zwrotów typowych dla tematyki danego bloga.
- Dostosuj język do odbiorcy.
- Unikaj powtórzeń oraz języka formalnego.

Przykładowe zadanie

Zainteresowałeś/Zainteresowałaś się ostatnio nowym hobby. Poinformuj o tym swoich czytelników na blogu. W swoim wpisie:

- **napisz, co zainspirowało Cię do zajęcia się tym hobby,**
- **wspomnij o zakupach lub przygotowaniach, które miały miejsce,**
- **opisz jedną pozytywną i jedną negatywną reakcję członków Twojej rodziny lub przyjaciół na wieść o nowym hobby,**
- **przedstaw swoje plany i oczekiwania co do przyszłych osiągnięć związanych z nowym hobby.**

Przykładowa wypowiedź

How I discovered my new hobby!

Hello again, everybody!

Recently, I decided to try my luck at flying a drone. **I watched some videos made by a teenager from Sweden who showed fantastic tricks with his drone, and I decided that it was something I should try, too.**

I bought a simple drone, not a professional one, but one good enough for a beginner. I also watched a series of tutorials on the internet showing how to operate a drone.

My uncle thinks I'm crazy. He doesn't understand new technologies at all. But my sister is fascinated with the drone – she wants to learn to fly it, too.

Drones can record videos of places which are hard to access, or of events like weddings. **Maybe if I'm good enough, I will offer professional services like that and earn money from my hobby!**

Please have a look at some of the photos and videos I've taken with my drone. Let me know what you think in the comments!

Sprawdź
przydatne zwroty

Kod: 474LTP

app.nowaterazmatura.pl

Zwroty przydatne
we wpisie na blogu

Przykład oceny wypowiedzi pisemnej

Zadanie 12. (0-12)

Organizatorzy wystawy na temat, który jest Twoją pasją, zaangażowali Cię jako swojego doradcę. Wystawa odbyła się w ubiegły weekend. Teraz chcesz opisać tę przygodę na swoim tematycznym blogu. W swoim wpisie:

- opisz, jak organizatorzy się z Tobą skontaktowali i jak zareagowałeś;
- poinformuj, jakie zadania Ci powierzono;
- wspomnij o wydarzeniu podczas wystawy, które Cię zaskoczyło;
- podziel się dalszymi planami współpracy z organizatorem.

Napisz swoją wypowiedź w języku angielskim.

Rozwiń swoją wypowiedź w każdym z czterech podpunktów, tak aby osoba niezająca polecenia w języku polskim uzyskała wszystkie wskazane w nim informacje. Pamiętaj, że długość wypowiedzi powinna wynosić **od 100 do 150 wyrazów** (nie licząc wyrazów podanych na początku wypowiedzi). Oceniane są: umiejętność pełnego przekazania informacji (5 punktów), spójność i logika wypowiedzi (2 punkty), zakres środków językowych (3 punkty) oraz poprawność środków językowych (2 punkty).

CZYSTOPIS

Hello there again! Last weekend was amazing for me.

Some time ago, I got an email from a company which wanted to make an exhibition of plane models in my city. They found my webpage where I show my aircraft models and asked me if I ^{wanted} ~~want~~ to help.

^{As} ~~Like~~ you can guess, I was ^{delighted} ~~very~~ happy to say yes!

First, they ^{I was asked} ~~asked~~ me to suggest a convenient venue. I proposed the youth centre ^{downtown} ~~in the~~ city centre.

^{were} ~~They are~~ planning to show their own models, but they also decided to put some of ^{mine} ~~my~~ on display! The most responsible job being a guide for groups of children. ^{And you know what? I was totally astonished when two boys recognized me as the author of the webpage. They said they were my huge fans!}

The exhibition was a great success. ~~They didn't want to come back home.~~ Now the company wants me to help them build an internet forum about plane models. I'll prepare ^{descriptions} ~~discriptions~~ of some unique models. This is ^{awesome} ~~awsome!~~

Treść	Spójność i logika	Zakres środków językowych	Poprawność środków językowych	RAZEM
0-1-2-3-4-5	0-1-2	0-1-2-3	0-1-2	8

Dlaczego ta praca została oceniona na 8 punktów?

Treść:	Spójność i logika wypowiedzi:
<p>3 punkty (z 5 możliwych do zdobycia) Niestety piszący nie nawiązał w ogóle do trzeciego punktu polecenia (zaskakujące wydarzenie). Zauważ, że ten brak to strata aż dwóch punktów. Gdyby w tekście znalazły się dopisane przez egzaminatora zdania (<i>And you know what? I was ...</i>), zdający otrzymałby 5 punktów za treść.</p>	<p>1 punkt (z 2 możliwych do zdobycia) Tekst jest w większości spójny, niestety pojawiają się dwa miejsca z zaburzoną logiką (podkreślone w tekście czerwoną falistą linią) – zły czas gramatyczny (<i>They are planning</i>) zaburza komunikację, a drugie zdanie nie pasuje logicznie do kontekstu (Kim są "They"? Dlaczego i skąd nie chcieli wracać?)</p>
Zakres środków językowych:	Poprawność środków językowych:
<p>2 punkty (z 3 możliwych do zdobycia) Piszący użył kilku precyzyjnych zwrotów związanych z tematem wypowiedzi (<i>convenient venue, unique models</i>), użyte środki językowe są na zadowalającym poziomie. Gdyby w miejscach zaznaczonych na zielono zdający użył zasugerowanych wyrażzeń, otrzymałby 3 punkty za zakres środków językowych.</p>	<p>2 punkty (z 2 możliwych do zdobycia) W tekście pojawiają się kilka błędów językowych i ortograficznych, ale nie są one liczne i nie zakłócają komunikacji.</p>

4.1.2. Wpis na forum internetowym

Poziom podstawowy

Opis zadania

Wpis na forum to krótka wypowiedź, skierowana do użytkowników danego forum tematycznego. W typowym wpisie na forum autor dzieli się swoimi przemyśleniami lub wątpliwościami na dany temat, relacjonuje jakieś wydarzenie, czasem prosi o odpowiedź na pytanie, opinię lub radę.

Wskazówki „krok po kroku”

- Przywitaj się z użytkownikami forum i poinformuj, o czym będzie mowa w Twoim wpisie.
- Zwróć szczególną uwagę na cztery elementy polecenia – niektóre punkty składają się z dwóch części (spójrz na przykład poniżej) i pamiętaj, że do każdego musisz się odnieść. Rozwijaj swoje wypowiedzi tak, aby dawały odbiorcy pełną informację w zakresie elementów podanych w poleceniu.
- Dopasuj styl do wypowiedzi – możesz pisać językiem nieformalnym, ale bądź uprzejmy i unikaj skrótów.
- Pamiętaj, żeby podzielić tekst na akapity.
- Upewnij się, że podane przez Ciebie argumenty czy opinie będą zrozumiałe dla użytkowników forum.
- Sprawdź, czy Twój wpis jest zgodny z tematem forum określonym w poleceniu oraz czy wszystkie fragmenty są ze sobą logicznie powiązane.

Przykładowe zadanie

Zacząłeś/Zacząłaś ostatnio trenować nowy sport drużynowy. Opisz to wydarzenie na forum dla młodzieży. W swoim wpisie:

- **opisz powód decyzji o treningach i wspomnij, gdzie ćwiczysz,**
- **przedstaw zespół, z którym trenujesz,**
- **zapytaj użytkowników o ich opinię lub doświadczenie** związane z tym sportem,
- **zaproś użytkowników forum na mecz lub zawody, w których będziesz brać udział.**

Przykładowa wypowiedź

Hi, I've decided to write this post to tell you about my new hobby.

I've always liked watching basketball on TV and I thought it was time to give it a try myself. I joined the sports club in my town and signed up for basketball practice. They have **a great team here – twelve girls more or less my age, some of whom are already very good at basketball and some who are beginners like me.**

So, are there any basketballers? How long have you been practising? Tell me what you think is the best about basketball. And if you live in the south of Poland and like live events, consider coming to the Youth Basket Tournament, where my team and I will be competing with other high schools from the region.

Warm greetings to everyone!

Sprawdź przydatne zwroty

Kod: 8Q9UYJ

app.nowaterazmatura.pl

Zwroty przydatne we wpisie na forum

Przykład oceny wypowiedzi pisemnej

Zadanie 12. (0-12)

Zauważyłeś, że na forum tematycznym, którego jesteś administratorem, ktoś publikuje posty niezwiązane z tematyką forum. Napisz post przypominający o zasadach forum. W swoim wpisie:

- przypomnij, jaka jest tematyka forum i czego dotyczyły kwestionowane posty;
- napisz, jakie podjąłeś/podjęłaś kroki względem tych postów i/lub ich autora;
- zachęć użytkowników do większej aktywności na forum;
- wspomnij o konkursie, który zamierzasz wkrótce ogłosić.

Napisz swoją wypowiedź w języku angielskim.

Rozwiń swoją wypowiedź w każdym z czterech podpunktów, tak aby osoba nieznaną polecenia w języku polskim uzyskała wszystkie wskazane w nim informacje. Pamiętaj, że długość wypowiedzi powinna wynosić **od 100 do 150 wyrazów** (nie licząc wyrazów podanych na początku wypowiedzi). Oceniane są: umiejętność pełnego przekazania informacji (5 punktów), spójność i logika wypowiedzi (2 punkty), zakres środków językowych (3 punkty) oraz poprawność środków językowych (2 punkty).

CZYSTOPIS

Today, I have to bring up an unpleasant issue.

As everyone knows, this forum is dedicated to skateboarding tricks. Recently, however several entries about crypto-currencies have been posted. That's against the netiquette of our forum, so I removed the posts and warned the author that he will be banned if he keeps on breaking the rules. Please be advised that the same may happen to anyone trying to advertise topics other than skateboarding here. Other than that, you're welcome to post relevant contents here. The forum needs more photos, videos, ~~tournament~~ ^{tournament} reports and fun facts about our hobby. Feel free to share such things with other members! And speaking of tournaments: I'm going to ~~announce~~ ^{announce} a competition next week. All you need is your skateboard and helmet, an interesting track and a friend with a camera.

Treść	Spójność i logika	Zakres środków językowych	Poprawność środków językowych	RAZEM
0-1-2-3-4(5)	0-1(2)	0-1-2(3)	0-1(2)	12

Dlaczego ta praca została oceniona na 12 punktów?

Treść:	Spójność i logika wypowiedzi:
5 punktów (z 5 możliwych do zdobycia) Piszący odniósł się w swojej wypowiedzi do wszystkich punktów zadania i zadowalająco je rozwinął.	2 punkty (z 2 możliwych do zdobycia) Tekst jest spójny i logiczny – każdy fragment łączy się w logiczny sposób z poprzednim, wypowiedź czyta się płynnie, bez żadnych zakłóceń.
Zakres środków językowych:	Poprawność środków językowych:
3 punkty (z 3 możliwych do zdobycia) Wypowiedź napisana jest bardzo bogatym językiem, z wykorzystaniem wielu precyzyjnych lub zaawansowanych zwrotów (<i>dedicated, to be advised, skateboarding tricks</i> itp.). Użyto również zróżnicowanych konstrukcji gramatycznych (strona bierna w present perfect i future simple, tryb warunkowy).	2 punkty (z 2 możliwych do zdobycia) Cały tekst jest napisany poprawnie pod względem gramatycznym, pojawiły się jedynie dwa nieznaczące błędy ortograficzne (<i>tournament, announce</i>).

5.1. Rozmowa wstępna

Opis zadania

Ustny egzamin maturalny rozpoczyna się od tzw. rozmowy wstępnej. Ma ona na celu oswojenie osoby zdającej z sytuacją egzaminacyjną i ułatwienie jej „przestawienia się” z języka polskiego na język angielski. **Część ta trwa około 2 minut.**

Pytania do tej części egzaminu znane są tylko egzaminatorom i mogą oni wybrać je z większej puli pytań. Jeśli Twoja odpowiedź na jedno pytanie będzie więc bardzo obszerna, egzaminator może zrezygnować z zadawania kolejnych pytań. Jeśli natomiast odpowiesz krótko, egzaminator zada Ci kolejne pytanie lub pytania.

Ta część egzaminu nie jest punktowana osobno w kategorii sprawności komunikacyjnej, lecz Twoje wypowiedzi będą oceniane pod kątem zakresu i poprawności struktur leksykalno-gramatycznych, płynności oraz wymowy.

Jak zrobić to dobrze?

1. Ponieważ egzamin dopiero się zaczyna, możesz odczuwać duże zdenerwowanie. Pamiętaj, że ta część egzaminu jest najłatwiejsza i ma Ci ona pomóc w pokonaniu trudności związanych ze stresem egzaminacyjnym. **Najważniejsze jest to, by Twoja odpowiedź była zgodna z tematem zadanego pytania**, dlatego skup się na tym, o co pyta Cię egzaminator.
2. Pytania, które pojawiają się w tej części egzaminu, odnoszą się do Twoich osobistych doświadczeń, zainteresowań i preferencji, a więc dotyczyć będą rzeczy Ci bliskich i znanych. Odpowiadaj na nie swobodnie, tak jakbyś rozmawiał(a) z poznanym niedawno obcokrajowcem, któremu chcesz powiedzieć coś więcej o sobie. Pamiętaj też, że **treść Twojej wypowiedzi nie jest tutaj oceniana, istotny natomiast jest język**, staraj się więc odpowiadać, wykorzystując jak najwięcej znanego Ci słownictwa, i unikaj bardzo prostych zwrotów.

Przydatne zwroty

Jeśli nie zrozumiesz lub nie usłyszysz dobrze pytania, które zada Ci egzaminujący, możesz poprosić o jego powtórzenie:

- *Could you repeat that please?*
- *I'm not sure if I heard you correctly, could you say that again?*
- *Sorry, I didn't catch that.*

Powtórzenie pytania lub instrukcji przez egzaminującego nie jest traktowane jako pomoc zdającemu.

Zadania

1. Wszystkie pytania na egzaminie maturalnym odnoszą się do 14 działów tematycznych. Dopasuj pytania a–n do odpowiadających im działów tematycznych 1–14.

Dział tematyczny

- 1 Człowiek ____
- 2 Miejsce zamieszkania ____
- 3 Edukacja ____
- 4 Praca ____
- 5 Życie prywatne ____
- 6 Żywnienie ____
- 7 Zakupy i usługi ____
- 8 Podróżowanie i turystyka ____

- 9 Kultura ____
- 10 Sport ____
- 11 Zdrowie ____
- 12 Nauka i technika ____
- 13 Świat przyrody ____
- 14 Państwo i społeczeństwo ____

Pytanie

- a Would you like to go to college when you pass your exams?
- b Do you like eating out? Why/why not?
- c Did you watch the last Olympic Games on TV? Why/why not?
- d Do you like shopping in the sales? Why/why not?

- e What do you usually do when you catch a cold?
- f What do you do to be eco-friendly?
- g What qualities should a best friend have?
- h Do you like stories about criminals? Why/why not?
- i Do you enjoy camping?
- j What kind of household chores do you usually do?
- k What is most important for you when you buy a smartphone?
- l Would you like to work as a volunteer?
- m Do you enjoy going to art galleries? Why/why not?
- n Do you like going to birthday parties? Why/why not?

2. Czasem jedno pytanie może się odnosić do więcej niż jednego obszaru tematycznego. Które pytania z zadania 1 można by dopasować do dwóch obszarów tematycznych? Jakie to obszary?

3. Teraz spójrz na odpowiedzi w ramkach i dopasuj je do pytań a–n z zadania 1.

1 Well, no, not really. I'm not interested in painting or sculpture, but I like prehistoric times a lot, so I visit archaeological museums.

2 Yes, I do. I especially enjoy going to Italian restaurants which serve pizza and spaghetti, my two favourite dishes. But I don't do it very often, because it's expensive.

3 I hate shopping in general, so it doesn't matter for me if there are sales or not. I think with the sales it's even worse, because there are more people and fewer things to buy in the right size, for example.

4 I always clean my room. You know, I tidy up things, vacuum, from time to time, I clean the windows. Sometimes when I really need some clothes I iron them, but I don't like ironing.

5 Actually, I don't know, because I've never tried it. I guess it is quite nice, because you can sleep in a tent and have a bonfire, although insects may be a problem.

6 Hmm, yes and no. I'd like to try it and see what the work looks like, but I wouldn't like to do it for very long. I think I'd work better if I got paid some money for it.

7 Of course, I would. I think education is one of the most important things nowadays and if you don't graduate from university with a good degree it may be very difficult to find a job later on.

8 Yes, I do. I like parties in general, but birthday parties are the best, because there is always a lot of tasty food and a birthday cake! I love cakes.

9 No, I didn't. I'm not very interested in watching sports or the Olympics. But I like doing sports.

10 A best friend? I think he or she should be honest and loyal because I need to trust him or her. They should also be friendly and have a great sense of humour.

11 Well, I think the price is the most important, but I also look at the things it has inside, like if the camera is good and if it has some useful apps.

12 Well, they are not my favourite, but I like them. It's nice when a criminal is caught after the crime and punished for what he or she has done.

13 I don't think I do much. My parents buy these special lights which use less energy, so I use them. And what else? We also segregate the rubbish.

14 Oh, it happens quite often, so I don't usually go to the doctor, but just stay at home, drink tea with lemon and raspberry juice and take some medicine with vitamin C.

Obejrzyj film

Kod: 7E1T7Q

app.nowaterazmatura.pl

Film: **Przykładowy przebieg egzaminu ustnego 1**

Obejrzyj film

Kod: QSUY43

app.nowaterazmatura.pl

Film: **Przykładowy przebieg egzaminu ustnego 2**

Obejrzyj film

Kod: APHVQ8

app.nowaterazmatura.pl

Film: **Przykładowy przebieg egzaminu ustnego 3**

Obejrzyj film

Kod: R2LYM5

app.nowaterazmatura.pl

Film: **Przykładowy przebieg egzaminu ustnego 4**

→ **Słownictwo**
patrz s. 6–99

Wskazówka

Zastanów się, które obszary tematyczne w zadaniu 1 sprawiają Ci największą trudność. Zanim przystąpisz do egzaminu, powtórz przydatne słowa i zwroty związane z tymi obszarami.

Ćwiczenia utrwalające

Odpowiedz na poniższe pytania.

Obejrzyj film

Kod: 6PGHN1

app.nowaterazmatura.pl

Film: **Przykładowy przebieg egzaminu ustnego 5**

Obejrzyj film

Kod: DHJK7K

app.nowaterazmatura.pl

Film: **Przykładowy przebieg egzaminu ustnego 6**

Obejrzyj film

Kod: 8HDFE7

app.nowaterazmatura.pl

Film: **Przykładowy przebieg egzaminu ustnego 7**

Obejrzyj film

Kod: FXRC3Z

app.nowaterazmatura.pl

Film: **Przykładowy przebieg egzaminu ustnego 8**

CZŁOWIEK

- 1 Describe your best friend/brother/sister.
- 2 What clothes do you like wearing?
- 3 What are your hobbies?
- 4 What kind of people annoy you?
- 5 What makes you happy/angry?

MIEJSCE ZAMIESZKANIA

- 1 Do you like your neighbourhood? Why?
- 2 Would you prefer to live in the city or in the country? Why?
- 3 Would you like to change anything in your room?
- 4 Describe your flat or house.
- 5 Which room in your house is your favourite one?

EDUKACJA

- 1 What makes an ideal teacher?
- 2 Which subject are your most/least favourite ones? Why?
- 3 How do you prepare for exams?
- 4 Are you for or against school uniforms?
- 5 Would you like to study abroad?

PRACA

- 1 Would you like to be a doctor/teacher? Why?
- 2 What is your dream job?
- 3 What would your ideal boss be like?
- 4 Would you like to be employed in a big company or work on your own? Why?
- 5 Which job do you think is the most boring? Why?

ŻYCIE PRYWATNE

- 1 Where do you usually go with your friends?
- 2 Do you enjoy family gatherings? Why?
- 3 Do you like weddings? Why?
- 4 What is your favourite holiday?
- 5 How do you spend your free time?

ŻYWIENIE

- 1 Do you like eating slow food?
- 2 Do you enjoy cooking?
- 3 Which is your favourite restaurant? Why?
- 4 Do you prefer home-made or restaurant dishes?
- 5 Which dishes do you avoid eating? Why?

ZAKUPY I USŁUGI

- 1 Do you like shopping for clothes/food? Why?
- 2 How do you usually pay for your shopping?
- 3 Do you often buy things on-line?
- 4 Do you like watching commercials? Why?
- 5 Do you prefer shopping alone or with somebody?

PODRÓŻOWANIE I TURYSTYKA

- 1 Do you prefer travelling in Poland or abroad?
- 2 Which means of transport do you prefer when you travel?
- 3 How do you usually spend your holidays?
- 4 Do you like sightseeing?
- 5 What was the most interesting place you've ever visited?

KULTURA

- 1 What kind of music do you like? Why?
- 2 Do you enjoy watching horrors/sitcoms?
- 3 What was the last good book you read?
- 4 What do you think about graffiti? Is it art?
- 5 Would you like to be a/an writer/artist? Why?

SPORT

- 1 Do you prefer doing or watching sports? Why?
- 2 Which sport discipline do you enjoy most? Why?
- 3 Do you do any sports regularly?
- 4 Do you support any sports team? Why?
- 5 Who is your favourite sportsman/sportswoman?

ZDROWIE

- 1 Do you exercise to keep fit?
- 2 Do you keep a healthy diet?
- 3 Do you get regular check-ups?
- 4 What does it mean to have a healthy lifestyle?
- 5 What illness do you suffer from most frequently?

NAUKA I TECHNIKA

- 1 What do you use your mobile for?
- 2 Would you prefer to have a laptop or a PC? Why?
- 3 Which technical device would be difficult for you to live without? Why?
- 4 Would you like to become a scientist? Why?
- 5 Which branch of science do you consider the most important one? Why?

ŚWIAT PRZYRODY

- 1 Have you got a pet? Would you like to have one?
- 2 Do you enjoy going to the zoo? Why?
- 3 Would you prefer to live in a very hot or a very cold climate? Why?
- 4 Which natural disaster are you most afraid of?
- 5 What is the scariest animal for you? Why?

PAŃSTWO I SPOŁECZEŃSTWO

- 1 Would you like to become a politician/judge?
- 2 Are you interested in politics? Why?
- 3 Which is better for a country nowadays: a president or a king/queen? Why?
- 4 Would you like to take part in a political march or a demonstration? Why?
- 5 What can be done to help the poor?

5.2. Zadanie 1

Opis zadania

Zadanie 1 na egzaminie ustnym to tzw. **rozmowa z odgrywaniem roli**. W poleceniu do tego zadania przedstawiona będzie sytuacja, której dotyczyć będzie rozmowa, a poniżej w „chmurkach” umieszczone będą cztery aspekty, które należy poruszyć w dialogu z egzaminatorem. Owe cztery aspekty odpowiadają czterem elementom ocenianym w tym zadaniu. Za poprawne odniesienie się do wszystkich elementów oraz rozwinięcie każdego z nich można uzyskać 6 punktów.

W tej części egzaminu będziesz mieć **30 sekund na przygotowanie, a na odpowiedź przeznaczone jest około 3,5 minuty** (całe zadanie wraz z przygotowaniem nie może przekroczyć 4 minut). Elementy znajdujące się „chmurkach” będą od Ciebie wymagać umiejętności:

- uzyskiwania i udzielania informacji,
- wyrażania i uzasadniania swojej opinii,
- udzielania rad i wyrażania sugestii.

Egzaminujący w swoim zestawie ma dodatkowe wskazówki dotyczące prowadzenia rozmowy. W zależności od przebiegu rozmowy egzaminujący może wykorzystać ich część lub poruszyć wszystkie kwestie.

Jak zrobić to dobrze?

1. Zadanie to polega na prowadzeniu dialogu z drugą osobą i dialog ten ma jak najbardziej przypominać naturalną rozmowę, którą każdy z nas może przeprowadzić w codziennym życiu. Dlatego, tak jak w naturalnej rozmowie, bardzo istotne jest to, by **skupiać się na tym, co mówi druga osoba, i odnosić swoje wypowiedzi bezpośrednio do tego, co od niej usłyszymy**.
2. Niezwykle istotne jest to, by **poruszyć wszystkie cztery kwestie zamieszczone w „chmurkach”, natomiast nie musimy tego robić po kolei**.
3. Aby uzyskać maksymalną liczbę punktów za to zadanie, musimy także pamiętać o tym, że **oprócz odniesienia się do każdego elementu („chmurki”) musimy go również rozwinąć**. Co to oznacza? Jeśli na dowolne pytanie egzaminującego odpowiemy jednym zdaniem, uzna on, że odnieśliśmy się do danego elementu, natomiast by odpowiedź uznana została za rozwiniętą, powinniśmy ją pogłębić o co najmniej jeden dodatkowy aspekt, a co za tym idzie – o dodatkowe zdanie. Najlepiej przyjąć, że staramy się na każde zadane pytanie udzielić co najmniej trzyzdaniowej odpowiedzi.

Zadania

1. Zapoznaj się z poleceniem egzaminacyjnym, a następnie uzupełnij rozmowę egzaminacyjną wypowiedziami z ramki.

Polecenie: Uczestniczysz w wymianie uczniów i przebywasz w Londynie. Angielski uczeń, u którego mieszkasz, chce zorganizować przyjęcie na zakończenie wymiany. Udziel mu informacji i rady. Poniżej podane są cztery kwestie, które musisz omówić w rozmowie z egzaminującym.

Termin imprezy

Jedzenie

Muzyka

Ubiór

TEMATY: ŻYCIE PRYWATNE, CZŁOWIEK

a Saturday would be fine. • b Sure, what do you need? • c Crisps and popcorn. • d What clothes should we wear? • e That sounds nice. • f Where do you want to do it? • g Then maybe Sunday? • h Neither do we.

A: Joasia, I wanted to ask for your advice.

B: ¹ _____

A: Well, I want to organize a party, you know, something memorable to mark the end of our student exchange.

B: ² _____

A: I thought we could have it here, in my place. There's plenty of room and I think everybody would feel comfortable here. What do you think?

B: ³ ____

A: And what about the date? What day would be best?

B: ⁴ ____

A: Oh, but I can't on Saturday. It's my grandma's birthday and I have to visit her. It'll take up the whole day.

B: ⁵ ____

A: All right, it can be Sunday. And what kind of food do you usually like to have at your parties?

B: ⁶ ____

A: That sounds simple, so no problem.

B: ⁷ ____

A: I don't know, what would you suggest? We don't usually dress smart for such occasions.

B: ⁸ ____

A: OK, so let's sum up. Sunday, casual clothes, everyone who is participating in the exchange is invited.

2. Spójrz ponownie na polecenie egzaminacyjne i dialog w zadaniu 1 i wskaż, które fragmenty rozmowy realizują poszczególne elementy z polecenia? Który element („chmurka”) nie został zrealizowany?

3. Niżej podano fragment rozmowy dotyczący brakującego elementu rozmowy z zadania 1. Uporządkuj go, tak by stanowił logiczną całość.

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____ 5 ____

- I'll do it and you take care of the rest of the arrangements.
- I've got plenty of music on my computer, so we'll only need someone to do the selecting. Do you know anyone who could do it?
- And what about the music?
- Hmmm, I think Marek would be good at it. He's into music, but he doesn't really like dancing, so it would be a perfect task for him.
- OK, shall I talk to him, or will you do it?

4. Teraz mamy już odniesienie do wszystkich punktów w poleceniu, jednak część wypowiedzi, które uzupełniałeś(aś) w zadaniu 1, należy jeszcze rozwinąć. Uzupełnij tabelę zdaniami z odpowiednich ramek, tak by uzyskać logiczne i rozwinięte wypowiedzi.

Zdanie 2.

- We usually choose snacks, because everybody likes them.
- We leave on Monday afternoon, so it shouldn't be too late.
- Most people wear T-shirts and jeans, because they feel comfortable.
- We have classes in the morning, but nothing in the afternoon.
- I really like your flat, it's so big but cosy at the same time.

Zdanie 3.

- And it's got a lovely view from the window.
- Besides, it's usually the day of the week we have parties in Poland.
- It'll be also our last evening here, so I think everyone will be happy about that.
- In addition, you don't have to cook anything yourself and that's convenient.
- Sometimes girls wear dresses as well, but nothing too fancy.

	Zdanie 1 (wprowadzenie)	Zdanie 2 (argument 1)	Zdanie 3 (argument 2)
1	Saturday would be fine.		
2	Chips and popcorn.		
3	That sounds nice.		
4	Then maybe Sunday?		
5	Neither do we.		

Uzyskiwanie i udzielanie informacji

Uzyskać informację możemy, zadając bezpośrednie pytania zamknięte lub otwarte. By nasze pytanie było bardziej uprzejme, możemy również zastosować tzw. pytanie pośrednie.

I. Pytania (bezpośrednie) zamknięte

Pytania zamknięte charakteryzują się tym, że po polsku zaczynają się od „czy”, a odpowiedź na nie to „tak” lub „nie”. Pytania zamknięte w języku angielskim zaczynają się od operatora w danym czasie lub od czasownika modalnego/czasownika „być”.

PYTANIA ZAMKNIĘTE	Struktura gramatyczna	Uzyskanie informacji	Udzielenie informacji
Czy jesteś smutny?	czasownik „być”	<i>Are you sad?</i>	<i>Yes, I am. No, I'm not.</i>
Czy lubisz czytać książki?	Present Simple	<i>Do you like reading books?</i>	<i>Yes, I do. No, I don't.</i>
Czy oglądasz teraz telewizję?	Present Continuous	<i>Are you watching TV now?</i>	<i>Yes, I am. No, I'm not.</i>
Czy widziałeś ten film?	past simple	<i>Did you see this film?</i>	<i>Yes, I did. No, I didn't.</i>
Czy byłaś kiedykolwiek w Paryżu?	Present Perfect	<i>Have you ever been to Paris?</i>	<i>Yes, I have. No, I haven't.</i>
Czy zrobisz to dla mnie?	Future Simple	<i>Will you do that for me?</i>	<i>Yes, I will. No, I won't.</i>
Czy możesz mi pomóc?	czasowniki modalne	<i>Can you help me?</i>	<i>Yes, I can. No, I can't.</i>

will (×2) • do (×2) • don't • have •
did • are • am • haven't

TEMAT: KULTURA

A: So, ¹_____ you want to be an actor in our play?

B: Yes, I ²_____.

A: ³_____ you ever acted in a play before?

B: No, I ⁴_____. At least not in serious ones. But I had a role in a show we performed for our parents in the kindergarten.

A: All right. And ⁵_____ you interested in theatre?

B: Yes, I ⁶_____. I watch plays in different theatres at least once a month and I read plays quite often.

A: And when ⁷_____ you last read *Waiting for Godot*?

B: I ⁸_____ remember exactly, but I think it was half a year ago. It is my favourite book by Beckett and I think I've read it 3 times.

A: And ⁹_____ you be free on Tuesdays and Fridays in the afternoon? This is when we are going to have rehearsals.

B: Yes, I ¹⁰_____. I finish my lessons quite early and I've got some extra lessons only on Mondays.

A: All right then, I'll let you know if we've accepted you as soon as I've spoken to the other candidates.

5. Zapoznaj się z poleceniem egzaminacyjnym, a następnie uzupełnij luki w rozmowie egzaminacyjnej słowami podanymi w ramce. **Polecenie:** Masz wyreżyserować anglojęzyczne przedstawienie „Czekając na Godota” na podstawie sztuki Samuela Becketta, które zostanie wystawione z okazji 50-lecia Twojej szkoły. Przeprowadzasz rozmowę z kandydatem, który miałby zagrać w sztuce. Poniżej podane są cztery kwestie, które musisz omówić w rozmowie z egzaminującym.

Doświadczenie
aktorskie

Znajomość
sztuki

Zainteresowanie
teatrem

Dyspozycyjność

II. Pytania (bezpośrednie) otwarte

Pytania otwarte rozpoczynają się zarówno w języku polskim, jak i w języku angielskim od pytajnika. Odpowiadając na nie, musimy udzielić pełnej informacji, o którą zostaliśmy zapytani.

PYTANIA OTWARTE	Uzyskanie informacji	Udzielenie informacji
Kto?	<i>Who is coming to the party?</i>	<i>A few of my friends and my cousins.</i>
Komu? / Kogo?	<i>Who did you buy the present for? Who did you see at the cinema?</i>	<i>I bought it for Hannah. I saw John and his girlfriend.</i>
Co?	<i>What have you done with the book?</i>	<i>I put it on the shelf in the living room.</i>
Który(a/e)?	<i>Which dress should I wear to the party?</i>	<i>I think the blue one suits you better.</i>
Gdzie?	<i>Where is this new restaurant?</i>	<i>It's in the centre, opposite the park.</i>
Kiedy? / O której godzinie?	<i>When were you in Germany? What time are we meeting at?</i>	<i>I was there last summer. At three o'clock.</i>
Jak?	<i>How will you get to the concert?</i>	<i>I'll take a taxi.</i>
Ile?	<i>How much is it? How many people do you know here?</i>	<i>It's 5€. Oh, I know all of them.</i>
Dlaczego?	<i>Why did they break up?</i>	<i>I think they just didn't have anything in common.</i>

6. Zapoznaj się z poleceniem egzaminacyjnym oraz z rozmową odnoszącą się do niego, a następnie uzupełnij luki w rozmowie odpowiednimi pytajnikami.

Polecenie: Szukasz tygodniowych wakacji w Londynie dla siebie oraz swoich przyjaciół. Dzwonisz do agencji turystycznej. Poniżej podane są cztery kwestie, które musisz omówić w rozmowie z egzaminującym.

Koszt wyjazdu

Zakwaterowanie

Środek transportu

Program wycieczki

TEMAT: PODRÓŻOWANIE I TURYSTYKA

who • what (x2) • where • when • how (x3) •
how many • how much

- A: „World of Travel”, Amanda’s speaking, ¹ ___ can I help you?
- B: Hello, I’d like to get some information about a holiday in London for me and my friends.
- A: ² ___ people are we talking about?
- B: Four altogether.
- A: ³ ___ would you like to go?
- B: In July.
- A: All right, I can offer you a two-week trip starting on 1st July, or a trip which starts on 15th and lasts a week.
- B: We would be interested in the shorter one. ⁴ ___ does it cost?
- A: 220€ per person.
- B: And ⁵ ___ does the price include?
- A: The cost of transport, accommodation, breakfasts and 3 sightseeing tours.
- B: And if we want to have dinners or more trips?
- A: Then you’ll have to pay extra.
- B: All right. And ⁶ ___ are we going to travel?
- A: By coach. By plane is also possible, but the price will be higher then.
- B: I think the coach will be fine. And how about the accommodation? ⁷ ___ are we going to stay?.
- A: We can offer a two-star hotel on the outskirts of London.
- B: You mentioned some sightseeing tours included in the price, ⁸ ___ are they?
- A: You can choose three tours from the ten different ones we offer. They include all the interesting places to see in London.
- B: And ⁹ ___ do we choose them?
- A: We will send you our brochure of the tours before the trip and you can select them before you go to London.
- B: OK, and ¹⁰ ___ should I contact if we decide to buy your trip?
- A: You can call me or any of my colleagues at this number and we’ll guide you further.
- B: Thank you very much for the information. Goodbye.

→ Pytania pośrednie
patrz s. 135

III. Pytania pośrednie

Pytania pośrednie odbierane są jako bardziej uprzejme niż pytania bezpośrednie. W przypadku pytań zamkniętych pytajnik „czy” przybiera w nich formę *if* lub *whether*, pytajniki z pytań otwartych pozostają bez zmian. Pamiętaj o tym, że szyk zdania w tym rodzaju pytań jest taki sam jak szyk zdania oznajmującego.

PYTANIA POŚREDNIE		
<i>Could you tell me ...</i>	<i>if you are hungry.</i> <i>if he is doing anything right now.</i>	ZAMKNIĘTE
<i>Can you tell me ...</i>	<i>whether she went to school.</i>	
<i>Do you know ...</i>	<i>whether they've been to the doctor.</i>	
<i>Please tell me ...</i>	<i>what time it is.</i>	
<i>I'd like to know ...</i>	<i>who opened the suitcase.</i> <i>which way I should take.</i>	OTWARTE
<i>I'd like to ask ...</i>	<i>where John lives.</i>	
<i>I wonder if you could tell me ...</i>	<i>when the show started.</i>	

7. Zamień pytania bezpośrednie na pytania pośrednie.

- Do you give each other presents?
Please tell me _____
- What dishes do you prepare?
I'd like to know _____
- How do you spend Christmas?
Could you tell me _____
- Do you sing Christmas carols?
I'd also like to ask _____
- Do you invite many guests?
Can you tell me _____

8. Zapoznaj się z poleceniem egzaminacyjnym oraz z rozmową odnoszącą się do niego, a następnie uzupełnij rozmowę odpowiednimi pytaniami pośrednimi z zadania 7.

Polecenie: Zbliżają się święta Bożego Narodzenia, a Ty chciał(a)byś dowiedzieć się więcej o tradycjach i zwyczajach, jakie panują w związku z tym świętem w domu Twojego znajomego z Wielkiej Brytanii. Poniżej podane są cztery kwestie, które musisz omówić w rozmowie z egzaminującym.

- A: John, ¹ _____
- B: Sure, what would you like to know?
- A: Well, first of all ² _____
- B: Of course we do! We believe that Santa Claus brings us gifts and we open them on Christmas morning. It's great fun!
- A: Oh, we open our presents on the Christmas Eve, so one day earlier. And ³ _____
- B: That depends on the people who are present and if they are willing to sing, but usually we do. And if nobody wants to sing, we just listen to recordings, you know 'Silent Night' and 'Deck the hall'.
- A: All right. And how about the food? ⁴ _____
- B: A traditional Christmas dinner includes roast turkey and roast potatoes and some green vegetables. But the most important is the dessert: Christmas pudding!
- A: So you don't eat any fish? In Poland it's one of the most important dishes.
- B: No, we don't.
- A: OK, my last question. ⁵ _____
- B: Oh, definitely. There's always our family, but sometimes we also invite friends.

Wyrażanie i uzasadnianie swojej opinii

Jednym ze stałych elementów rozmowy w zadaniu 1 jest wyrażanie opinii na dany temat oraz uzasadnianie jej, w razie gdyby druga strona rozmowy miała w jakichś kwestiach wątpliwości. Najprostszym sposobem na poparcie swojego punktu widzenia jest podanie przykładu.

Zadania

9. Spójrz na wyrażenia w ramce i podziel je według kategorii zawartych w tabelce.

I think that ... • for example ... •
the reason why I think so is ... • I believe that ... •
for instance ... • I say that because ... • such as ... •
in my opinion ... • as far as I'm concerned ... •
that's because ... • personally, I'd say that ...

Wyrażenie opinii	Uzasadnianie opinii	Podawanie przykładów

10. Zapoznaj się z poleceniem egzaminacyjnym oraz z pierwszą częścią rozmowy odnoszącej się do niego, a następnie uzupełnij rozmowę, wybierając jedną z opcji podanych poniżej.

Polecenie: Razem z kolegą z Australii wybraliście się w góry na narty. W trakcie zjazdu kolega upadł i coś stało mu się w nogę. Poniżej podane są cztery kwestie, które musisz omówić w rozmowie z egzaminującym.

Profesjonalna pomoc medyczna

Ubezpieczenie

Objawy

Doraźna pomoc

TEMAT: ZDROWIE

- A: What's wrong with your leg?
B: Oh, it hurts so badly.
A: Is there any blood?
B: No, I don't see any.
A: Can you move it?
B: No, I can't.

A: ¹ ___ your leg is broken.

B: No, that's impossible.

A: ² ___ it is so painful and you're not able to move it.

B: Really? I can't believe it.

A: ³ ___ we should tie it to something hard, ⁴ ___ your ski stick. ⁵ ___ your leg should not move. It could cause more damage.

B: All right, all right. Let's do it.

- 1 a For example b That's because c I believe that
2 a I say that because b In my opinion c Such as
3 a For instance b I think that c The reason for this is
4 a Personally, I'd say b for example c I say that because
5 a That's because b Such as c For instance

11. Poniżej znajduje się dalsza część rozmowy zadania 10. Przeczytaj ją i podkreśl zdania, w których egzaminator grzecznie się nie zgadza ze zdającym lub kwestionuje jego argumenty.

A: We'd better call an ambulance. I think you need professional medical care.

B: An ambulance? I'm not very keen on this idea. My leg doesn't hurt so much.

A: But I really believe something is wrong with it. I think you should have an X-ray.

B: Maybe you're right, but I don't think we need to call an ambulance. We can go to the hospital by car.

A: Well, I'd say that's very risky.

B: But using an ambulance is probably very expensive. I'm not sure if it is a good idea.

A: I think your health insurance will cover it. Have you got a policy?

B: Not with me, I left it at your home.

A: That shouldn't be a problem.

B: Really? That's great. So let's call this ambulance, I think my leg has swollen up.

Reakcja na niezgadzanie się egzaminującego

Jeśli egzaminator nie zgadza się z Tobą lub kwestionuje argumenty przez Ciebie przytoczone, oznacza to, że otrzymał w swoim zestawie takie zalecenie.

Celem takiego zabiegu jest sprawdzenie, czy potrafisz lepiej uzasadnić swój punkt widzenia lub też przedstawić kolejne argumenty na jego obronę.

Nie ulegaj egzaminującemu, znajdź kolejne argumenty i przekonaj go, że masz rację.

12. A jak Ty możesz zareagować, jeśli usłyszysz jedno ze zdań podkreślonych w zadaniu 11? Spójrz na propozycje reakcji w przedstawionych sytuacjach i zdecyduj, które z nich najlepiej by się sprawdziły w rozmowie egzaminacyjnej.

- 1 You think we should go to the cinema? I'm not very keen on this idea.
 - a But this film has great special effects! In the cinema we can see them well.
 - b But the idea is great, come on! You can't say that!
 - c OK, no problem.

- 2 So in your opinion this Italian restaurant would be best? But I heard the waiters there are incredibly slow.
 - a Well, that's your opinion.
 - b Maybe a little, but the food is delicious.
 - c OK, let's go there another time.
- 3 I'm not sure if buying this book is a good idea.
 - a I like this book a lot.
 - b Why? The story seems interesting.
 - c I'm not sure either.

Dokładniejsze wyjaśnianie

Egzaminator może poprosić o dokładniejsze wyjaśnienie, zadając jedno z poniższych pytań:

- *What exactly do you mean?*
- *Could you tell me what you mean by that?*
- *Can you give me some details?*

13. Spójrz ponownie na drugą część rozmowy w zadaniu 11 oraz na zdania poniżej. Wyobraź sobie, że po zdaniach wyjętych z rozmowy (1–3) egzaminator zadał jedno z pytań podanych powyżej. Która odpowiedź (a–c) najlepiej uzupełniłaby rozmowę w logiczny sposób?

- 1 Well, I'd say that's very risky.
- 2 I think your health insurance will cover it.
- 3 That shouldn't be a problem.

- a Let me explain. **We can send a copy of it later to the hospital.**
- b What I meant was **your leg could get worse if we don't transport you the right way.**
- c Let me put it another way. **You don't have to pay yourself, your insurance company will pay for you.**

Udzielanie rad i wyrażanie sugestii

W trakcie rozmowy przeprowadzanej w ramach zadania 1 możesz też spodziewać się tego, że egzaminujący poprosi Cię o udzielenie rady bądź wyrażenie sugestii w danej sprawie.

14. Zapoznaj się z poleceniem egzaminacyjnym, a następnie z rozmową, która je realizuje. Spośród opcji podanych w rozmowie kursywą wybierz tę, która w logiczny sposób uzupełni rozmowę.

Polecenie: Organizujesz turniej piłki nożnej, z którego dochód ma być przeznaczony na cele charytatywne. Dzwoni anglojęzyczna osoba, która chce zgłosić uczestnictwo swojej klasy w tym turnieju. Poniżej podane są cztery kwestie, które musisz omówić w rozmowie z egzaminującym.

Reguły turnieju

Nagrody

Sędziowie

Uczestnicy

TEMAT: SPORT

A: Hi, I'm calling to find out something more about this football tournament you're organising.

B: Hello, what would you like to know?

A: Well, first of all, how many teams are going to take part?

B: Oh, we want to have 16 teams.

A: And do you pay for our trip?

B: No, sorry, we don't.

A: Oh, that is a big problem, I'm not sure if all our players will want to pay for coming to Poland.

B: ¹ *If I were you I'd / I don't think you could* ask your headmaster for help. I know some teams have arranged buses from their schools so their travel costs are rather low.

A: I don't think it'll work, my school does not have its own bus.

B: ² *It would be unwise to / You could* give up the tournament because of the money. ³ *Another idea would be to / I don't think you could* look for some sponsors. You could place their logo on your T-shirts while playing and they would cover your costs.

A: That's an excellent idea. I will do it for sure. And who is going to referee the match?

B: The PE teachers from our school, they're great.

A: Hmm, I'm not very keen on that. I'm afraid they won't be fair to other teams.

B: Well, ⁴ *why don't we ask / I don't fancy asking* PE teachers from other schools to come with the teams and they will referee the matches too.

A: That makes sense. And can you tell me something about the rules of the tournament?

B: They are quite simple. The teams play in groups of four, each team has to play a match with the three teams in its group. The best team from each group advances to the next level and they play again against each other. The same happens with teams which had the second, third and fourth places in their groups.

A: Sounds fair.

B: The team that wins the tournament will receive medals and they will decide which charity receives the money we collect during the competition.

A: I doubt whether my team would like to get only medals for the entire effort.

B: ⁵ *I'm not sure about giving / How about giving* all the participants certificates stating that they took part in a charity event?

A: That would be great. I'm sure my teammates will be happy about that.

15. Wyszukaj w rozmowie w zadaniu 14 zwroty, których można użyć, wyrażając sugestię, udzielając rady lub reagując na otrzymane rady. Uzpełnij nimi tabelę.

Wyrażanie sugestii lub udzielanie rady	Reagowanie na otrzymane rady	
	Pozytywne	Negatywne

16. Zapoznaj się z kolejnym zadaniem egzaminacyjnym i odpowiedź na nie. Uzpełnij luki radami bądź sugestiami, wykorzystując wyrażenia, które zebrześ(aś) w zadaniu 15.

Polecenie: W ramach pracy wakacyjnej pracujesz w sklepie z pamiątkami. Do sklepu przychodzi anglojęzyczny klient, który chce przywieźć z Polski prezent dla swojego najlepszego przyjaciela, ale nie ma pomysłu, co byłoby najwłaściwsze. Poniżej podane są cztery kwestie, które musisz omówić w rozmowie z egzaminującym.

Cena	Zainteresowania przyjaciela
Wielkość/rozmiar	Metody płatności

TEMAT: ZAKUPY I USŁUGI

A: Hello.

B: Hi, how can I help you?

A: I'm looking for a souvenir from Poland for my friend, but I don't really know what to buy.

B: And what is your friend interested in?

A: Oh, she likes history and she loves drinking coffee.

B: _____

A: Hmm, I don't think she would like that.

B: _____

A: That would be better, but I still think it's not exactly what I'm looking for.

B: _____

A: That's an excellent idea, I'll take that.

B: Do you want a small, a medium or a large one?

A: And how much are they?

B: Small is 10 zł, medium 20 zł and large 35 zł.

A: All right, medium please.

B: That'll be 20 zł then. Are you going to pay in cash or by credit card?

A: Cash.

B: Here you go: the present and the change. Have a nice day.

A: Thank you and the same to you.

Wskazówka

Jedną ze wskazówek, jakie egzaminator ma w swoim zestawie, może być również prośba o inne sugestie:

- *Are there any other options?*
- *Could you suggest/offer something else?*

Najlepiej podawać wszelkie sugestie pojedynczo, tak by w razie takiej prośby łatwo nam było wymyślić propozycję alternatywną.

Ćwiczenia utrwalające

Wykonaj zadania egzaminacyjne przedstawione poniżej.

Ćwiczenie 1

Twój przyjaciel z Australii planuje odremontować swój pokój. Przesłał Ci zdjęcia pokoju w obecnym stanie i rozmawiacie o remoncie poprzez komunikator internetowy. Poniżej podane są cztery kwestie, które musisz omówić w rozmowie z egzaminującym.

Koszt remontu

Umeblowanie

Zakres remontu

Osoby remontujące

TEMAT: MIEJSCE ZAMIESZKANIA**Ćwiczenie 2**

Chcesz w trakcie wakacji odbyć bezpłatne praktyki w angielskiej firmie. Uczestniczysz w rozmowie kwalifikacyjnej. Poniżej podane są cztery kwestie, które musisz omówić w rozmowie z egzaminującym.

Zakres obowiązków

Godziny pracy

Możliwość wzięcia dni wolnych

Referencje

TEMAT: PRACA**Ćwiczenie 3**

Zamierzasz kupić nowy komputer i kontaktujesz się ze swoim znajomym z USA, który ma duże doświadczenie w kwestii sprzętu komputerowego. Poniżej podane są cztery kwestie, które musisz omówić w rozmowie z egzaminującym.

Typ komputera

Cena

Urządzenia dodatkowe

Możliwości wykorzystania sprzętu

TEMAT: NAUKA I TECHNIKA

Bank zwrotów

Podziękowania

- **Thanks so much for your help.**
Dziękuję bardzo za Twoją pomoc.
- **Thanks. What would I do without you?**
Dzięki. Co ja bym bez Ciebie zrobił?
- **Thank you very much for your support. I'm really grateful.** Dziękuję bardzo za Twoje wsparcie. Jestem naprawdę wdzięczny.
- **Thank you very much for taking the time to help me.** Dziękuję Ci bardzo, że poświęciłeś swój czas, żeby mi pomóc.
- **Thank you so much for all your help. I really appreciate it.** Dziękuję bardzo za Twoją pomoc. Naprawdę to doceniam.
- **I really appreciate what you've done.** Naprawdę doceniam to, co zrobiłeś.
- **Thank you. I couldn't have done it without you.** Dziękuję. Nie zrobiłbym tego bez Ciebie.

Odpowiadanie na podziękowania

- **It's / That's OK.** Nie ma sprawy.
- **Not at all.** Nie ma sprawy.
- **Don't mention it.** Nie ma o czym mówić.
- **No problem.** Żaden problem.
- **My pleasure.** Cała przyjemność po mojej stronie.
- **You're welcome.** Nie ma za co.

Zapraszanie

- **Would you like to go ... with me?**
Czy chciałbyś pójść ze mną...?
- **Do you want to go to ... tonight?**
Chcesz iść dziś do...?
- **Are you doing anything / Are you busy on ...? I thought we might go ...** Robisz coś / Jesteś zajęty w...? Pomyślałem, że moglibyśmy pójść...
- **Do you fancy going/seeing ... with me?**
Masz ochotę pójść/obejrzeć... ze mną?
- **Would you be interested in ...?**
Czy miałbyś ochotę...?
- **I was wondering if you would like to ... with me/us?** Zastanawiałem się, czy chciałbyś ... ze mną / z nami?

Przyjęcie zaproszenia

- **Sure. What time?** Pewnie. O której?
- **Count me in!** Jasne!
- **I'd love to, thanks.** Bardzo chętnie, dziękuję.
- **Sounds good to me.** Brzmi dobrze.
- **Why not? When should I be there?**
Czemu nie? Kiedy powinienem tam być?

- **That's very kind/nice of you, thanks.**
To bardzo miło z Twojej strony, dziękuję.
- **That sounds fun/great/lovely/fantastic.**
To brzmi fajnie/świetnie/miło/fantastycznie.
- **Yes, that would be great/interesting.**
Tak, to może być świetne/ciekawe.
- **Yes, I'd be delighted.** Tak, z przyjemnością.

Odrzucenie zaproszenia

- **Sorry, I can't. I have to ... But thanks for inviting me.** Przepraszam, ale nie mogę. Muszę... Ale dziękuję za zaproszenie.
- **I'm (so) sorry but I can't.** Bardzo mi przykro, ale nie mogę.
- **I'm afraid ... is not really my thing.**
Obawiam się, że nie przepadam za...
- **Sorry, tomorrow's no good. I have an appointment.** Przykro mi, ale jutro nie mogę. Jestem już umówiony.
- **That's a good idea, but ...** To dobry pomysł, ale...
- **That's very kind of you but actually I'm doing something else (tomorrow).**
To bardzo miło z Twojej strony, ale (jutro) robię już coś innego.
- **I wish I could but I'm afraid ...** Bardzo bym chciał, ale obawiam się, że...

Przepraszanie / Wyrażanie żalu

- **Sorry. It was all my fault.** Przepraszam. To wszystko moja wina.
- **I am so/really sorry for ...** Bardzo przepraszam za...
- **Sorry. I didn't mean to ...** Przepraszam. Nie chciałem...
- **I was wrong. I shouldn't have said that.**
Nie miałem racji. Nie powinienem był tego powiedzieć.
- **Please forgive me / I hope you'll forgive me (for ...).** Proszę wybaczyć mi / Mam nadzieję, że mi wybaczysz (że...).
- **I'd like to / I must / I do apologise for ...**
Chciałbym przeprosić / Muszę przeprosić / Przepraszam za...
- **It was not my intention to ... I'm terribly sorry.** Nie zamierzałem... Bardzo przepraszam.
- **I cannot say/express how sorry I am.**
Nie jestem w stanie wyrazić, jak mi przykro.
- **There is really/absolutely no excuse for my behaviour.** To w żaden sposób nie usprawiedliwia mojego zachowania.

Akceptowanie przeprosin

- **That's all right.** W porządku.
- **Don't worry about it.** Nie przejmuj się tym.
- **I quite understand.** Rozumiem.
- **You couldn't help it.** Nie mogłeś nic na to poradzić.
- **Forget about it.** Zapomnij o tym.
- **No harm done.** Nic się nie stało.

Wyrażanie próśb

- **I'd like you to ..., if you have time.** Chciałbym, żebyś..., jeśli masz czas.
- **Could I ask you to ...?** Czy mogę Cię prosić o...?
- **Could you do me a favour?** Czy mógłbyś wyświadczyć mi przysługę?
- **Could I bother/trouble you to ...?** Czy mogę Cię prosić o...?
- **Would you help me ..., please?** Czy pomógłbyś mi...?
- **Will you ..., please?** Czy mógłbyś...
- **Do you think you could ...?** Czy mógłbyś...
- **Could you possibly ..., please?** Czy mógłbyś...
- **Would you mind (doing sth)?** Czy mógłbyś...
- **Would you mind if I did sth?** Czy miałbyś coś przeciwko, żebym...?

Odpowiadanie na prośby

- **Yes, sure. / Of course, it's no problem for me.** Oczywiście, to żaden problem.
- **Certainly. / All right.** Oczywiście. / Jasne.
- **Not at all. / No, I don't mind.** Żaden problem. / Nie mam nic przeciwko.
- **I'm sorry but ...** Przepraszam, ale...
- **I can't do that because ...** Nie mogę tego zrobić, bo...
- **I'm afraid I can't.** Obawiam się, że nie mogę.
- **I wish I could, but ...** Chciałbym, ale...

Prośba o informację

- **Do you know / happen to know ...?** Czy wiesz może...?
- **Have you any idea ...?** Czy masz pojęcie...?
- **I'd like to ask if...** Chciałbym się dowiedzieć, czy ...
- **I wonder / I was wondering if/whether ...** Zastanawiam/Zastanawiałem się, czy...
- **Do you mind if I ask you ...?** Czy mogę Cię spytać..?
- **Would it be all right if I asked you ...?** Czy mogę Cię spytać...?
- **I am writing to enquire about/ask about ...** Piszę, aby zapytać o...

- **I would like to get more information about ...** Chciałbym uzyskać więcej informacji o...
- **I would like to ask some further questions about ...** Chciałbym dopytać o...

Pytanie o radę

- **What do you think I should / ought to do?** Co Twoim zdaniem powinienem zrobić?
- **What do you advise me to do?** Co mi radzisz?
- **What do you suggest?** Co sugerujesz?
- **If you were me, what would you do?** Co byś zrobił na moim miejscu?
- **Do you have any suggestions?** Czy masz jakieś sugestje?

Udzielanie rad / Proponowanie

- **You should / ought to.** Powinieneś...
- **It's not a good idea to ...** ... nie jest dobrym pomysłem.
- **You might find it useful to ...** Być może ... będzie dla Ciebie pomocne.
- **Have you thought about (taking up a sport)?** Czy myślałeś o tym, żeby (zacząć uprawiać jakiś sport)?
- **It's worth (doing more exercise).** Warto (więcej ćwiczyć).
- **If I were you, (I'd ask a doctor for advice).** Na Twoim miejscu (zwróciłbym się z tym do lekarza).
- **Remember to (drink 2 litres of water a day).** Pamiętaj, żeby (pić 2 litry wody dziennie).
- **Take my advice and (don't go out with him).** Postępuj według mojej rady i (nie umawiaj się z nim).
- **You'd/had better (take an umbrella with you).** Lepiej (weź ze sobą parasol).
- **It would/'d be better to (go by car).** Lepiej byłoby (pojechać samochodem).
- **You would be better off (going by public transport than taking the car).** Lepiej byłoby zrobić (jadąc komunikacją miejską zamiast samochodem).

Pytanie o opinię

- **What do you think about/of ...?** Co sądzisz o...?
- **What's your opinion about/on ...?** Jaka jest Twoja opinia o...?
- **I'd be interested to know what you think about ...** Ciekawi mnie, co sądzisz o...?
- **What's your point of view on ...?** Co uważasz o...?
- **Do you have any thoughts on ...?** Czy masz jakieś przemyślenia na temat...?

- **How do you feel about ...?** Jakie jest Twoje zdanie o...?
- **Do you also think that ...?** Czy też uważasz, że...?
- **Can you give me your thoughts on ...?** Czy możesz mi powiedzieć, co sądzisz o...?
- **I'd like to hear your views on ...** Chciałbym usłyszeć, jakie jest Twoje zdanie na temat...
- **Do you share the view that ...** Czy zgadzasz się z poglądem, że...?

Wyrażanie opinii

- **In my opinion ...** Moim zdaniem...
- **I think/believe/feel/suppose ...** Uważam/Przypuszczam...
- **To my mind, ...** Moim zdaniem...
- **From my own experience ...** Z mojego doświadczenia...
- **From my point of view, / In my view ...** Moim zdaniem...
- **The way I see it ...** Tak, jak ja to widzę...
- **Personally, I find ...** Osobiście uważam...
- **As far as I am concerned ...** Jeśli o mnie chodzi...
- **I'm absolutely certain that ...** Jestem pewien, że...
- **It's quite clear to me that ...** Jest dla mnie dość jasne, że...
- **Well, if you ask me ...** Jeśli pytasz mnie o zdanie...
- **I'm (fully) convinced that ...** Jestem przekonany, że...
- **It seems to me that ...** Wydaje mi się, że...
- **I don't really have any strong opinion about ...** Nie mam w zasadzie jasno sprecyzowanego zdania na temat...

Uzasadnianie opinii

- **There's one important reason, namely (the price).** Jest jeden ważny powód, a mianowicie (cena).
- **So that (people can buy healthy food).** Tak aby (ludzie mogli kupić zdrową żywność).
- **It's because ...** Powodem jest...
- **For example, ...** Na przykład...
- **Because of / Due to ...** Z powodu...
- **Statistics show that ...** Statystyki pokazują, że...

Zgadzanie się z opinią

- **I agree.** Zgadzam się
- **You're right.** Masz rację.
- **I think you're right.** Uważam, że masz rację.
- **I think the same.** Też tak uważam.
- **So do I.** Ja też.
- **No doubt about it.** Nie ma co do tego wątpliwości.

- **Yes of course!** Tak, oczywiście!
- **I really think so.** Naprawdę tak sądzę.
- **That's so true. / How true.** Święta racja.
- **Absolutely!** Jak najbardziej!
- **That's just what I was thinking.** Dokładnie to samo myślałem.
- **I couldn't agree more.** Zgadzam się w zupełności.

Niezgadzanie się z opinią

- **I disagree because ...** Nie zgadzam się, ponieważ...
- **I don't agree ...** Nie zgadzam się...
- **I'm of a different opinion.** Mam inne zdanie.
- **I don't think so.** Nie sądzę.
- **I don't share your opinion.** Nie zgadzam się z Twoją opinią.

Polecenia

- **Stop (making that awful noise)!** Przestań (tak hałasować)!
- **Don't forget to (buy the flowers).** Nie zapomnij (kupić kwiatów).
- **Don't (use my computer without asking).** Nie (używaj mojego komputera bez pytania).
- **You will (tidy your room) right now.** Natychmiast (posprzątaj pokój).
- **Students must (change their shoes at school).** Uczniowie muszą (zmieniać obuwie w szkole).
- **You have to (be at the airport 2 hours before take-off).** Musisz (być na lotnisku 2 godziny przed odlotem).

Pytanie o pozwolenie

- **Can/Could/May I (use your pen)?** Czy mogę (użyć Twojego długopisu)?
- **Is it OK/alright if (I invite my girlfriend)?** Czy to będzie w porządku jeśli (zaproszę swoją dziewczynę)?
- **Do you mind if I (open the window)?** Czy nie masz nic przeciwko (temu, żebym otworzył okno)?

Udzielenie pozwolenia

- **Yes, you can.** Tak, możesz.
- **Yes, of course.** Tak, oczywiście
- **Sure, no problem.** Jasne, nie ma problemu.
- **Yes, here you are.** Tak, proszę.
- **Yes, go ahead.** Tak, nie krępuj się.
- **No, I don't mind.** Nie, nie mam nic przeciwko.
- **No, not at all.** Nie, nie mam nic przeciwko.
- **If you must.** Jeśli musisz.

Klucz odpowiedzi

Dział 1.1. Słownictwo – Człowiek, s. 9–11

Zadanie 1

- First** uzasadnienie: *first name* to imię (*Margaret*)
- Family** uzasadnienie: *Bowman* to nazwisko czyli *family name*, którego synonimem jest *surname*
- Gender** uzasadnienie: *sex* w tym kontekście to płeć a *gender* jest często stosowanym synonimem
- Male** uzasadnienie: przymiotniki *male* and *female* to słowa występujące razem w formularzach i określające płeć odpowiednio męską i żeńską
- Date** uzasadnienie: 14/6/2006 to data, więc odpowiedź to *date of birth* czyli data urodzenia
- Place** uzasadnienie: *Manchester* to miejsce, zatem chodzi o *place of birth* czyli miejsce urodzenia
- Single** uzasadnienie: mowa o stanie cywilnym – w przeciwieństwie do *married*, *single* to osoba stanu wolnego
- Job** uzasadnienie: *student* nie oznacza co prawda zawodu, ale określa status osoby, który zazwyczaj wyznacza praca czyli *job*

Zadanie 2

- D** uzasadnienie: słowo *country* wskazuje, że mowa o miejscu (*place*)
- B** uzasadnienie: *citizen* to rzeczownik (*somebody*) – osoba przynależąca do jakiegoś kraju
- E** uzasadnienie: *occupation* to wykonywane zajęcie/praca, zaś *profession* to wyuczony zawód
- A** uzasadnienie: *divorced* – końcówka *-ed* wskazuje na to, że słowo jest przymiotnikiem i często używa się go do opisu stanu cywilnego
- F** uzasadnienie: przyrostek *-er* wskazuje, że chodzi o osobę (*someone*) – wdowę lub wdowca
- C** uzasadnienie: przyrostek *-ity* wskazuje na rzeczownik – przynależność do grupy etnicznej

Zadanie 3

- citizen** uzasadnienie: rzeczownik *ethnicity* jest niepoliczalny, więc nie stosuje się przed nim przedimka; z kontekstu wynika też, że chodzi o obywatelstwo, nie przynależność etniczną
- profession** uzasadnienie: początek zdania *it's* wskazuje na to, że w dalszej części zdania potrzebny jest rzeczownik w l. pojedynczej (*profession*); z kontekstu wynika też, że chodzi o zawód
- widower** uzasadnienie: mowa o odejściu babci, a zatem pozostały przy życiu dziadek to wdowiec (osoba płci męskiej)
- ethnicity** uzasadnienie: kontekst (*Spain, Hispanic*) wskazuje na to, że mowa o pochodzeniu, nie zawodzie
- divorced** uzasadnienie: kontekst (*parents*) wskazuje na to, że mowa o rozwiedzionych rodzicach, nie osobach, które są niezamężne/nieżonate
- country of origin** uzasadnienie: *Ireland* to państwo, mowa więc o kraju pochodzenia

Zadanie 4

Height/build: fat, medium build/height, muscular arms, overweight, short, thin, tall

Hair: bald, blond, brown, dark, fair, long, red, short, shoulder-length, straight

Face: beard, moustache, pale

Adjectives describing appearance: attractive, good-looking, gorgeous, pretty, ugly

Zadanie 5

- Overweight* jest grzeczniejszą formą na określenie osoby z nadwagą niż *fat*.
- Oba przymiotniki oznaczają osobę szczupłą. *Slim* jest określeniem neutralnym, *skinny* sugeruje, że osoba jest zbyt szczupła.
- Curly hair* to włosy kręcone, a *wavy* falowane.
- Ponytail* to kucyk/koński ogon, zaś *hair tied in a bun* to włosy zebrane w kokczek.
- Fringe* to grzywka, a *parting* to przedziałek.
- Dimples* to dołeczki pojawiające się w policzkach podczas uśmiechu, a *freckles* to piegi.
- Birthmark* to znamie/plamka na skórze, która jest na skórze od urodzenia, a *scar* to blizna po uszkodzeniu skóry.
- Piercing* to kolczyki noszone w różnych miejscach na ciele, zaś *tattoo* to tatuaż.
- Plump* to określenie osoby, która jest puszysta (z lekką nadwagą), *stocky* to określenie opisujące kogoś o krępej budowie ciała.
- Beautiful* to przymiotnik opisujący atrakcyjną kobietę, zaś *handsome* – atrakcyjnego mężczyznę.
- Scruffy* to przymiotnik opisujący niedbały wygląd, zaś *well-dressed* to przymiotnik opisujący kogoś dobrze ubranego.
- Dyed hair* to farbowane włosy, zaś *spiky hair* to fryzura na jeża, z postawionymi na żel włosami.
- Mole* to pieprzyk, zaś *wrinkles* to zmarszczki.
- Obese* opisuje osobę otyłą, zaś *well-built* osobę dobrze zbudowaną.

Zadanie 6

- beautiful** uzasadnienie: przedimek *a* przed luką i rzeczownik *child* wskazują, że brak przymiotnika; *so pretty* użyte jako synonim-wzmocnienie jest wskazówką, że chodzi o słowo *beautiful* (w przypadku dzieci podział na płeć nie ma znaczenia)
- bun** uzasadnienie: *bun* to część wyrażenia *tied up in a bun*
- skinny** uzasadnienie: mowa o tym, że siostra nic nie jadła, stąd wniosek, że była bardzo szczupła/chuda (*skinny*)
- birthmark** uzasadnienie: zaimek wskazujący *that* przed luką poprzedza rzeczownik. Chodzi o coś na szyi, co, jak wynika z następnego zdania, ta osoba ma od urodzenia, a więc znamie (*birthmark*)

Nowa teraz matura

nowa
era

Twoje mocne strony

I wiesz, jak zdać maturę

VADEMECUM

powtarzanie wiadomości
połączone z rozwiązywaniem
zadań typu maturalnego

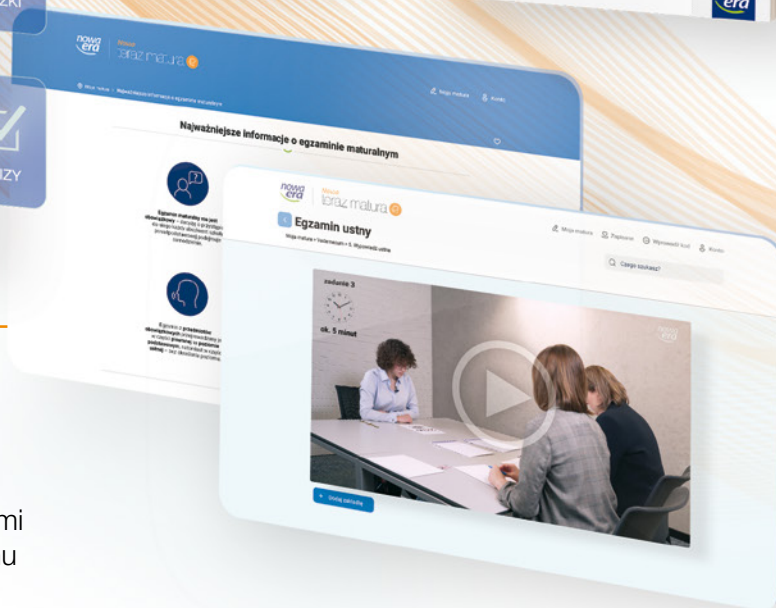
ARKUSZE MATURALNE

ćwiczenie rozwiązywania
arkuszy maturalnych

CYFROWE WSPOMAGANIE NAUKI

- **APLIKACJA** – materiały cyfrowe zintegrowane z Vademecum i Arkuszami ułatwiające przygotowania do egzaminu app.nowaterazmatura.pl
- **SERWIS MATURALNY** – wszystkie niezbędne informacje o maturze nowaterazmatura.pl

Nowa Era Sp. z o.o.

www.nowaera.pl nowaera@nowaera.pl

Centrum Kontakt: 58 721 48 00

ISBN 978-83-267-5306-0

9 788326 753060